

★A★S★D★

OBSAH 5. ČÍSLA 14. ROČNÍKU - 1982

Křesťan uprostřed davu
Láska je jiná
Ještě jednou
apoštolské vyznání víry
Žena, která ví, co chce
... a proto jí důvěřujeme
Poslední den Pompejí
Proudy vod na žíznivé poušti
"... a večeri nech nepříteli!"
Jsi spokojen sám se sebou?
Květiny pro Pána Ježíše
Jakoubek ze Stříbra
Ucho, které slyší ... učinil
Hospodin
O čem nám vyprávějí hvězdy
Bible — usměrňovatel
našeho života

ZNAMENÍ DOBY

KOUZLO DĚTSKÉHO ŽIVOTA

„Praviš, že moje vláda bude dlouhá a šťastná, konec její však že bude strašlivý? A kdo způsobí ten konec, moudrý starče? Nahlédni v mlhu budoucnosti, tvým očím není skryta.“ Tak se ptal vladař starořeckého města Korintu věstce, s nímž se zavřel ve své nejtajnější komnatě. Věstec se zamyslel a váhavě po dlouhém naléhání odpověděl: „V horách, v chýši dřevařově, narodil se pacholík. Dosud je nemluvnětem, ale vyroste v muže, jehož se chraň!“

Věstec byl odměněn a propuštěn.

Deset mužů stoupá po horské stezce, deset mužů se ponuře rozhlíží, kdeže je chalupa dřevařova. Slunce září nad světem, objímá laskavým úsměvem hory, lesy a pastviny, hladí též tváře oněch mužů; ty však zůstávají tvrdé, neboť jejich úkol je neveselý. Vladař je poslal, aby zabili ono děťátko. Takovou z něho cítil hrůzu, že na ně poslal deset mužů.

Na dvoře stojí dřevařova žena s dítětem v náručí. Den je tak krásný. Cítí v srdci radost a dovádí s dítětem, houpá je a vznáší je do výše, až rozradostněně děťátko hlasitě výská. Na dvůr vstoupilo deset mužů a ptají se po dítěti. Jistě jsou to přátelé mého muže, které si pozval, aby se pochlubil svým malým klučíkem. „No, podívejte se na něj, na broučka!“ Vložila dítě do náručí prvnímu z příchozích.

Mužové se venku smluvili, že první, který dostane dítě, je zabije. Rozdováděný hošík se však směje na cizího muže, tahá jej za vousy, jako to dělává tátovi, vine ručky kolem jeho šíje. A muž se laská s děťátkem, šimrá jej prstem pod bradou, líbá na červené tváříčky. Potom jeho tvář zesmutní a podává hošíka druhému. I ten se s děťátkem pomazlil — a podal je třetímu, až se všichni vystřídali a žádný mu neublížil.

Deset mužů sestupuje po horské stezce s lehčím srdcem, než vystupovali vzhůru. Slunce se na ně usmívá a mužové se též usmívají, broukajíce si do vousů: „Dobře jsme to provedli!“

Ve městě ujistili vladaře, že jeho rozkaz byl vykonán.

Nevím, zda se vyplnilo po letech, co věstec předpověděl. Rozhodně již před 2000 lety všichni Řekové kouzlo dětství. Posláním dětství je činit nás dospělě jemnějšími a lepšími.

20. XI. 1959 byla OSN vyhlášena Deklarace práv dětí. Byla jednohlasně přijata všemi národy zastoupenými v OSN. Na tuto událost se váže Mezinárodní den dětí, který si připomínáme vždy 1. června. Měli bychom napnout všechny síly na záchranu mladé generace, která sice žije většinou ve výborných hmotných podmínkách, ale trpí leckdy nedostatkem lásky v důsledku rozvratu rodin, nedobré výchovy a jiných špatných vlivů.

EMBLÉM ZÁCHRANY ŽIVOTA

Jedenatřicetiletý Ženevan Henri Dunant přijíždí do severní Itálie, aby získal na Napoleonu III. svolení ke stavbě mlýnů v Alžíru. Císař zde velí franko-italské armádě válčící s Rakouskem. Dunanta jeho cesta za císařem přivádí k Solferinu, kde se stává náhodným, nebojícím účastníkem

Z GALERIE ÚCTY K ŽIVOTU

krvavé bitvy (roku 1859). Stojí zde proti sobě tři sta tisíc mužů, čtyřicet tisíc jich umírá. Vražední je příšerné, nářek raněných a umírajících naplňuje Dunanta hrůzou. Dunant zapomíná na své mlýny, vystupuje ze svého pohodlného kočáru a pomáhá ošetřovat trpící. Jeho zápal strhuje další pomocníky. Budí údiv, protože nedbá na národnost obětí. „Všichni jsou našimi bratry“, opakuje.

Tyto tři dny rozhodují o další orientaci jeho života. Po návratu do Ženevy dává veškerou energii do služeb jedné myšlenky: založit v každé zemi společnost pro pomoc sanitní službě při ošetřování raněných vojáků. Současně píše knihu „Vzpomínky na Solferino“. Její obsah je vzrušující, ohlas nesmírný. Doráží na svědomí evropských vládců i myslitelů. Projíždí Evropou, přesvědčuje s takovým úspěchem, že brzy zakládá „Mezinárodní stálý výbor pro pomoc raněným vojákům“, který svolává na 26. října 1863 mezinárodní konferenci. Obsahem jednání je nedostatečnost sanitní služby za války. Členů přibývá. Následujícího roku svolává švýcarská vláda diplomatickou konferenci do Ženevy. Po čtrnáctidenním zasedání zástupci šestnácti států podepisují smlouvu. Je to slavná ženevská úmluva, první mezinárodní smlouva, která požaduje zmírnění válečných hrůz jménem lidskosti, bez ohledu na státní příslušnost.

Za ochranný znak je přijat červený kříž v bílém poli.

Dunant pracuje dál. Zajímá ho osud černochů. Znovu projíždí světem. Později se uchyluje do malého švýcarského penzionu v Heiden. Rychle stárne. Po letech, když už byl považován za mrtvého, objevuje ho tam náhodný žurnalista. Svět se na něj rozpomíná.

Je vysoce oceněn na mezinárodním lékařském sjezdu v Moskvě.

Roku 1901 dostává Dunant nejvyšší uznání — první Nobelovu cenu míru, kterou rozděluje humanitním institucím. Umírá roku 1910.

S úctou vzpomínáme na člověka, který silou ušlechtilého srdce s biblickou motivací milosrdného Samaritána nezůstal pouze u citu, ale myšlenku změnil v čin dějinného dopadu. Kdykoli bible mluví o Ježíši, že se mu „slitavalo zástupu“, vždy něco konkrétního pro něj vykonával. Je to i tvůj způsob?

TRAGIKA KLÍČÍHO ŽIVOTA

Z dopisu přítelkyni

„Dovedeš si představit, jak mi bylo, když po roce známosti mi chladně řekl, že na nic závazného nemyslel, že se chtěl jen pobavit? Bral to vše jako hru. Naše přátelství mělo sexuální odezu — a nyní i důsledky. Rodiče budou šokováni a nevím, zda si to mám nechat vzít. — Prosím Tě, porad mi! Piš brzo. Tvá Věra.“

Vztah, který jednoho pobaví a druhého hluboce zraní, je vždycky nemravný a špatný. I klíčící život je životem. Život se vždy váže s odpovědností.

STOP —

BEZHLAVÉ FREKVENCÍ ŽIVOTA

U dálnice sedí starý muž. Je z nedařléké vesničky. Sedává celé hodiny na pařezu, odkud má pohled do kraje a na široký bílý pás dálnice. Tu a tam mu zamává některé dítě z jedoucího vozu na pozdrav...

Ve vesnici o něm říkají, že je podivín.

„Dědečku,“ oslovují ho s prosebným úsměvem, „mohl bych vědět, proč právě zde sedáváte?“

Zarazil se a odpověděl jaksi nepřímou a teskně: „Kdo ví, zda všichni dobře dojedou do cíle.“ A pak dodal: „Je třeba se za ně modlit. Proto zde sedám. Modlím se, aby měli dobrou cestu.“ Odmlčel se a pokračoval: „Před rokem se na této dálnici smrtelně zranil můj vnuk.“ „Smrtelně,“ opakoval a v jeho hlase zněla velká bolest.

Kdosi řekl: „K většině dopravních nehod dochází proto, že na cestách ze všelijaké jezdí dnešními automobily rychlostmi zitrka.“ Ročně zahyne na silnicích světa přibližně tolik obětí, kolik si vyžádal atomový výbuch v Hirošimě.

Jak ty se chováš na silnici? Jaký je rozdíl mezi středověkým halapartníkem, který vrhal těžké kopí do nepřátelských řad, a mezi tebou, který jsi váhu svého vozu dostal do nevládnutelné rychlosti? Křesťan, který si váží zdraví svého i svých bližních, plní přikázání: „Nezabiješ“.

ÚCTA K PODZIMU ŽIVOTA

Vstupovali jsme do tramvaje. Jedno jediné místo bylo volné. Ještě jsme stáli u pokladny a už bylo obsazené. Devítiletý kluk si je obsadil, zatímco maminka ještě platila jízdné. A seděl si jak pán. Dělal, že nevidí babičku s holí. Myslel si asi, že je chytrý, bystrý, že to vyhrál.

Paní průvodčí zasáhla. Řekla: „Chlapečku, pusť sednout tu babičku!“ Nezbylo mu, než poslechnout. Nebyl tím nadšen. Všechna jeho chytrost a bystrost vypadala najednou jako hloupost a hanba.

Písmo sv. nespolehá na šlechetné nálady lidí, ale vyžaduje úctu k letitému životu příkazem: „Před člověkem šedivým povstaň, a cti osobu starého, a boj se Boha svého, nebo já jsem Hospodin“ (3 Moj 19,32).

ZÁCHRANA

POSVÁTNÉHO DARU ŽIVOTA

Dne 10.—14. 5. 1982 se sešli v Moskvě účastníci světové konference, jejíž motto bylo: „Náboženští činitelé za záchranu posvátného daru života před jadernou katastrofou.“

Účastníci konference vyzývají VS OSN k rozhodným krokům k zastavení horečného zbrojení a k likvidaci všech jaderných zbraní. Vyzývají, aby prostředky vynakládané na zbrojení byly použity na vybudování světa bez války, kde by vládí mír a spravedlnost a pro všechny by byl zajištěn důstojný život.

Jak velice milujeme život! I zde souvisí život s odpovědností. Odpovídáme Dárci života a spoluodpovídáme v míře nám dostupné za situaci dnešního světa.

A. BARTA

„Nepůjdeš za davem v konání zla.“
(2 Moj 23,2 — překl. dr. Hejčla)

„Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo.“
(ekumenický překlad)

V SOUČASNÉM SVĚTĚ SE STALY silou masy. Mnoho lidí se řídí jednáním většiny. Vládne „agiornamento“ — přizpůsobení. Apoštol Pavel nás však varuje: „Nepřizpůsobujte se tomuto světu“ (Řím 12,2). „Nepůjdeš za davem v konání zla“ je dnes aktuálnější než kdy jindy.

DAVOVÉ JEDNÁNÍ

Odborník sociální psychologie F. H. Allport popsal davové jednání následovně: „Davová sugesce je rozumem neovlivněný souhlas.“

V biblických dějinách se často setkáváme s příklady takového jednání. Můžeme uvést třeba situaci kolem zlatého telete, popisovanou v 2 Moj 32. „Pak se lid usadil k jídlu a pití. Nakonec se dali do nevázaných her“ (v. 6). Potom ukazovali na sochu zlatého býčka a křičeli: „To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země“ (v. 8). Když si uvědomíme, že nad táborem stál oblačkový sloup, pak jednání těchto lidí opravdu odporovalo zdravému rozumu. Ale nejednáme někdy podobně? Někdy přehnaně zdůrazňujeme kulturu a humanitu a přitom zapomínáme, že původcem mnoha ušlechtilých a povznášejících myšlenek je Ježíš Kristus, jehož myšlenky změnily způsob uvažování starověkého lidstva.

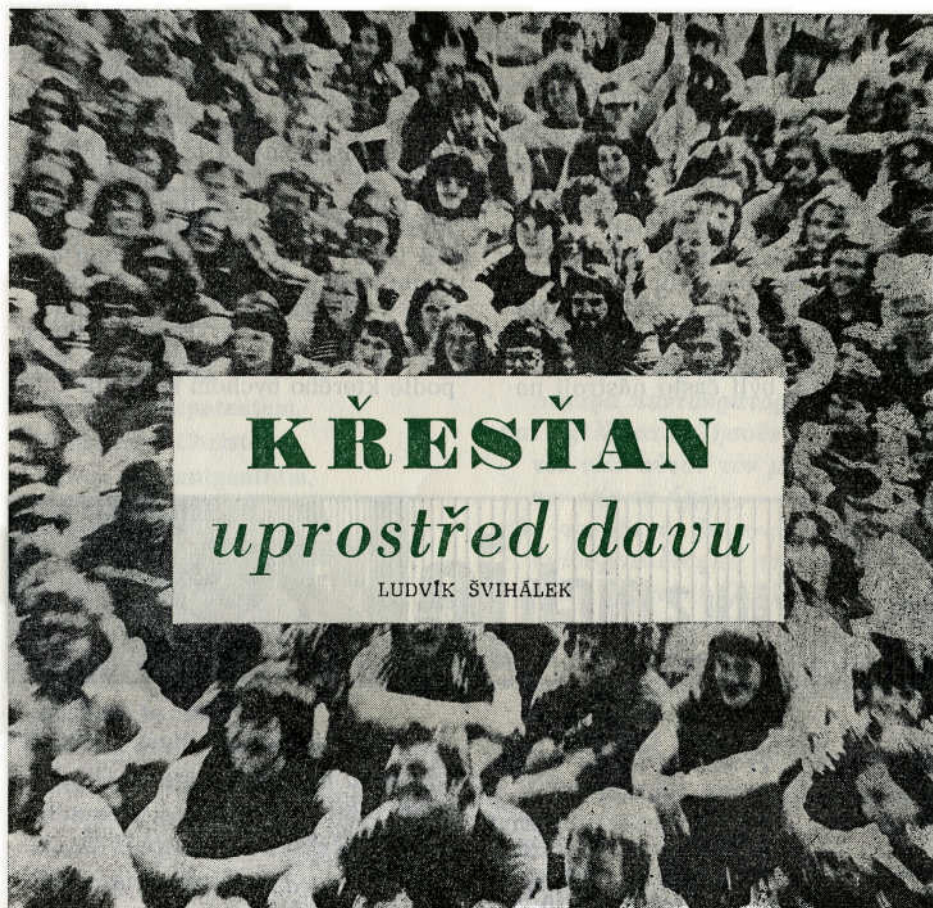
Skutky apoštolů 19. kapitola popisují jiný příklad jednání davu. V Efezu se za působení ap. Pavla srotil velký dav a přes dvě hodiny křičel: „Veliká je efeská Artemis“, aniž většina věděla proč. Davy v Jeruzalémě křičely: „Ukřižuj“, i když žádaly smrt pro toho, kdo mnohé z nich uzdravil, nasycil a potěšil. Podobně skončilo v dějinách mnoho spojení s davem.

V davovém jednání není mravní zdokonalení. Vždycky se totiž najde někdo horší než já. Farizeus se modlil: „Děkuji ti, Bože, že nejsem jako jiní lidé.“ A pak o nich uvažuje a říká, jací jsou: „...vyděrači, nepoctivci, cizoložníci nebo i jako tento publikán“ (Luk 18,11).

V davu je mravní normou jednání většiny. Často slyšíme obhajobu: „Vždyť to tak dělají všichni“ — jako by názor a praxe většiny byly nutně pravdivé. Žel, často i v náboženské oblasti vidíme spíše snahu přizpůsobovat se většině než úsilí hledat pravdu.

OBSTÁLI V DAVU

Hromadné modloslužby pod Sinají se zúčastnilo pokolení Lévi. Kmen Lévi se nepodílel na modlářských obřadech. Pozoruhodné a významné pro nás je to, že obstáli mezi jinými věřícími, kteří naprosto zklamali,

KŘEŠŤAN uprostřed davu

LUDVÍK ŠVIHÁLEK

že obstáli i proti náboženské autoritě, proti veleknězi Áronovi.

Také rozhodná odpověď tří mládenců v Babylóně: „Ale... věz králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se nepokloníme“ (Dan 3,18), je výmluvným příkladem pro křesťany dnes, kdy se davy klaní modlám módy, bohatství a zábav.

Pán Ježíš nepodlehli psychóze davu, který jej chtěl provolat králem. Odešel do soukromí (Jan 6,15), měl před sebou svůj úkol a nenechal se od něho odvést. Věděl, že nálada davu je proměnlivá. Jednou křičí „Hosana!“, podruhé: „Ukřižuj!“

JAK OBSTÁT

Hledejme sílu v samotě s Bohem. Pán Ježíš nám to říká slovy: „Vejdí do svého pokojíku, zavři za sebou dveře a modli se ke svému Otci“ (Mat 6,6). To znamená čerpat sílu z osobního spojení s Bohem, naslouchat Božímu hlasu. Říká se, že „samota je zemí silných“. Zdá se, že většina lidí se bojí samoty, ticha, přemýšlení o životě, proto je dnes všude tolik hluku. Rádía, tranzistory, televizory a jiné přístroje se často pouštějí proto, aby přehlušily ten tichý hlas, který nás v našem nitru přesvědčuje o marnosti takového způsobu života. Pán Ježíš nás vyzývá k modlitebnímu zápasu o vnitřní změnu. V davu je to lehčí. Tam za mne myslí druzí a já se jen přizpů-

sobuji. Proto je na cestě Ježíše Krista tak málo poutníků.

Následujeme vzor dokonalosti — Ježíše Krista. Člověk nemůže být bez vzoru, který by napodoboval, proto roste kult filmových, sportovních a jiných hvězd. Bible nám říká: „Nepůjdeš za davem“, ale koho tedy následovat? Nebesa se postarala o vzor — byl zde Ježíš Kristus. Apoštol Petr k tomu napsal: „K tomu jste přece byli povoláni... abyste šli v jeho slépejích“ (1 Petr 2,21). Pán Ježíš neříká: „To nedělej a tamto dělej.“ Nepatřil mezi moralisty. Zkusil všechno a ve všem obstál, a proto může říct: „Učte se ode mne“ (Mat 11,29). Kosmonaut John Glenn řekl: „Ježíš Kristus byl opravdový muž, kterého můžeme s hrdostí následovat.“

Nestůjme však povzneseni nad davy. Pracujme pro povznesení davů. Pán Ježíš při jisté příležitosti prohlásil: „Je mi líto zástupu“ (Mat 15, 32). Ale jak máme pracovat pro zlepšení? T. Carillee řekl: „Není jisté, že zreformuješ jiné, ale jednoho člověka zreformovat jistě můžeš, a to jsi ty sám.“ Změníme-li sebe, bude naše změna působit i na okolí.

ODMĚNA PRO TY, KTERÍ OBSTOJÍ

Obstát v davu není snadné. Je to namnoze cesta sebezapření a obětí. Proto je na místě hovořit i o odměně. Příkladem nám může znovu být pokolení Lévi. Pro nesprávné pova-

hové rysy měl být rod Lévi rozptýlen mezi ostatními kmeny: „Simeon a Lévi, bratři, jejich zbraně — nástroj násilí ... buď proklet jejich hněv ... rozdělím je v Jákobovi, rozptýlím je v Izraeli“ (1 Moj 49, 5-7). Zdálo se, že už nemají žádnou naději. Ale v kritické situaci pod Sinají obstáli. Když Mojžíš zvolal: „Kdo je Hospodinův, přístup ke mně“ (2 Moj 32,26), postavili se po bok svého vůdce. Za to se stali odděleným lidem v Izraeli a byli poctěni službou při svatostánku.

I my jsme byli často nástroji ne-

pravosti v rukou nepřítele spasení. Často jsme následovali dav v myšlení i jednání, ale jestliže jsme zaslechli Ježíšovo pozvání: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout“ (Mat 11,28), pak se máme možnost postavit na jeho stranu. Apoštol Jan viděl zvláštní obraz. Viděl Ježíše Krista na hoře Sionu a s ním zástup vykoupených, o kterých slyšel: „Ti následují Beránka, kamkoli jde“ (Zjev 14,4). Nemáme jinou cestu k záchraně. Nemáme jiný vzor, podle kterého bychom se mohli řídit,

máme-li vyjít z bludiště názorů.

Průvodce vedl misionáře pralesem. Dlouhým nožem prosekával cestu houštinou. Celé hodiny takto postupovali. Znepokojený misionář se ptal, kdy dojdou k nějaké cestě, ale domorodec jen posuňky naznačuje, aby šel dál. Po delší chvíli se již nervózní misionář ptá: „Kde je tady nějaká cesta?“ a domorodec mu odpovídá: „Tady není žádná cesta. Jedinou cestou jsem pro tebe já.“

Ježíš Kristus vyzývá i nás: „Pojď za mnou“ (Mat 9,9). „Já jsem ta cesta, pravda i život“ (Jan 14,6).

LÁSKA JE JINÁ

Máme různé nároky na lásku jiných. Ten, kdo není příliš důvěřivý, počítá, že ji dostane několikrát za život, na krátkou dobu, asi tak, jako pobyt v lázních. To by mělo vyjít a je to celkem jisté. Jinak dotýčný nespolehá na tak přepychový vztah. Chce být realistou.

Jiný člověk také tuší, že láska je vzácná. Ale nestydí se za to, že ji potřebuje. Za trochu lásky by běžel na „světa kraj“, jenže když tam doběhne, zjistí, že mu ten pocit bezpečí na dlouho nevydrží. To na začátku jeho života se asi nenašel nikdo, kdo by podpálil veliký oheň lásky, ve kterém by se dítě zahřálo na tomhle dost studeném světě a odneslo si v kabátku ještě trochu tepla na cestu. Takový člověk je nezdravě závislý a zatím snad i neschopný rozdělat podobný ohýnek pro někoho jiného.

A tak se krásný a hluboký vztah lásky stává pro většinu lidí přepychem, zbytečností, příliš velkým rizikem, slabostí, iluzí, zdržováním při dosahování velkých a hlavních životních cílů ...

Jak všelijak si představujeme lásku! Někdo třeba jako mimořádnou citlivost, kterou lidé nahrazují nedostatek zdravého úsudku. Nebo jako krásnou slabost. A taky jako starý obyčejný klíč, kterým se patentní zámek nedá otevřít. Neumíme si představit, že by nás někdo mohl milovat vždy, všude, zadarmo a přes všechno. A tak na lásku jiných nespoleháme, svou lásku neprojevujeme a nikdy ji nedovolíme, aby měla poslední slovo.

Domníváme se, že láska je idylický cit, který se nevejde do racionálně rozvržených hodin našich dnů a protože je to vztah velmi naivní, že musí ve světě hříchu zklamat, jelikož pro jeho situace prostě nemá řešení.

Tak nějak si to myslíme. A zatím:

„Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.“
(1 Kor 13,4-7).

Celý tento popis představuje lásku v podmínkách hříchu. Tedy ne jako neskutečný křehký, neplodný cit, ale jako jediné silné ALE. Takové „ale“ pro svět, kde jsou všechny důvody k netrpělivosti, podrážděnosti, kde jsou křivda a zlo zvykem nebo psychologicky zdůvodněnými důsledky... Před to všechno se postaví takové maličké „ale“ a dovolí si odporovat, dovolí si být jiné: důvěřovat, zapomínat na sebe, nebát se o sebe, neuvádět rychle všechno na pravou míru... Je trpělivá a nemá strach, že mu uteče něco strašně důležitého; má čas projevít lásku. „Ale“ je laskavé. Ví, že nejde jen o to — jednat správně, ale také krásně a vznešeně; „ale“ si na to udělá čas. A po tom všem ani není domýšlivé, že je jiné.

Umí vyšlapávat nové cesty k lidem, protože jim důvěřuje. Hledá a vidí v každém, ale v každém člověku krásný Boží obraz. A vzbuzuje v něm touhu po rekonstrukci toho obrazu.

„Ale“ je tak prosté a nesobecké, že se nebojí být jiné. Láska se nebojí (2 Tim 1,7), hledá vždy jinou „nejvyšší cestu“ (1 Kor 12,31).

Je-li Bůh původcem lásky, je také největším „ale“. Jen Boží láska měla

sílu říci „ale“ tváří v tvář hříchu a smrti. „Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ALE měl život věčný“ (Jan 3,16). Kristus byl zosobněnou láskou, Božím ALE. Jeho trpělivost dokazovala ukázněnou a vyváženou mysl, byl „tichý a pokorný srdcem“, „dlouhočekající“, měl čas projevovat lásku — sedmdesátkrát denně odpouštět. Přál si, aby učedníci pochopili, že rozdílnost povah nevyklučuje vzájemnou lásku, naopak jí dovoluje zesílit a vyrůstat.

Učedník Jan vnímal tuto Kristovu snahu zvláště citlivě. Neznal jiná měřítká pro lásku než lásku svého Mistra (Jan 15,12). Později, když Kristus odešel, Jan stále pečlivě sledoval, jestli se z jeho života nevytrácí Ježíš (Jan 15,4,5). Věděl, že bez Kristovy lásky není křesťanství ničím.

„Ať se děje cokoliv, láska vydrží.“ Kristus „miloval své, kteří jsou ve světě, a prokázal svou lásku k nim až do konce“ (Jan 13,1). Miloval vždy a všechny, „na nikoho se neohlížel, nebral ohled na postavení člověka“ (Mat 22, 16), pro každého měl stejné poselství odpuštění, milosti a síly. I nám to kladě na srdce: Milujte i své nepřátele,

jednejte s nimi tak, jak byste si přáli, aby se jednalo s vámi (Mat 5,44; 7,12).

Kristus miloval přes všechno. I Petra, který ho zapřel (Luk 22,32).

Láska je jiná. Ne proto, že by chtěla být mimořádná. Je jiná svou podstatou. Je nebeská. I člověk se často staví na odpor. Něco se mu nelíbí, něco bolí — a říká „ale“ — a hrozí. Jen-

že na odpor se může postavit jen to, „co se narodilo z Boha“ (1 Jan 5,4). Toho, kdo se z Boha narodil, je možno poznat. Miluje (1 Jan 4,7). Naše dosavadní mylné představy o lásce souvisí s mylnou představou o Bohu. (Bible říká jednoduše: „Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska“ — 1 Jan 4,8). Neumíme si představit, že

nás někdo miluje vždy, všude, přes všechno.

To není pýcha — věřit v Boží lásku. Naopak, ve chvíli, když v ni uvěříme, žasneme, a přece se odvažujeme doufat. Tam někde se rodí i láska naše. Malé „ale“. Nebeský přepych pro každý celý všední den.

P. ŠUSTKOVA

VYZNÁNÍ. KTERÉ ZMĚNILO SVĚT

Připadl mi úkol uzavřít cyklus studia „apoštolského vyznání víry“ — apostolika — které jsme společně sledovali po čtyři roky.

PROČ

jste studovali právě toto vyznání?

Tak jako jsme v našem časopise postupně probírali desatero a modlitbu Páně, přišlo na řadu „apoštolské vyznání víry“. Tento výběr nebyl náhodný. Apostolikum a modlitba Páně spo-

**Credo in Deum,
Patrem omnipotentem.
Et in Jesum Christum,
Filium eius unigenitum,
Dominum nostrum,
qui natus est de Spirito Sancto
et ex Maria virgine,
sub Pontio Pilato crucifixus
et sepultus,
tertia die resurrexit ex mortuis,
ascendit in coelum,
sedet at dexteram Patris,
inde venturus iudicare
vivos et mortuos.
Credo in Spiritum Sanctum,
sanctam ecclesiam,
remissionem peccatorum,
Carnis resurrectionem.**

Amen

**Πιστεύω εἰς θεόν,
πατέρα παντοκράτορα,
καὶ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν
τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ
τὸν κύριον ἡμῶν,
τὸν γεννηθέντα ἐκ πνεύματος
ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου,
τὸν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου σταυρω-
θέντα καὶ ταφέντα,
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐκ
νεκρῶν, ἀναβάντα εἰς τοὺς οὐ-
ρανοὺς,
καθήμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς,
ὅθεν ἔρχεται κρῖναι ζῶντας καὶ
νεκροὺς,
καὶ εἰς πνεῦμα ἅγιον,
ἁγίαν ἐκκλησίαν
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
σαρκὸς ἀνάστασιν.**

Ἀμήν.

JEŠTĚ JEDNOU „APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY“

LUDEK SVRČEK

lu s desaterem tvoří v křesťanstvu uznané základní věroučné texty, které příkladně ukazují a zaměřují odpověď věřícího člověka na Boží nabídku spasení v Ježíši Kristu. Člověk zasažený Božím Slovem — Ježíšem Kristem — odpovídá vyznáním své víry, chválí Otce, navazuje spolení a prosí o vedení. Kristus jej prostřednictvím Ducha vede k životu víry v poslušnosti Boží vůli zjevené desaterem (jenom věřící poslouchá a jenom poslušný věří — D. Bonhoeffer). Ke studiu apostolika nás tedy vedl jeho význam a funkce. Církev ve všech dobách vykládala toto vyznání, neboť ono se stalo nejvýznamnějším shrnutím křesťanské víry. Jak říkal Luther — apoštolské vyznání jsme si nevymysleli, ale ono bylo otcí složeno z textů pro-rockých a apoštolských. Používala ho církev stará, středověká i reformační a je používáno i dnes. Je určeno všem lidem každého věku, protože stručně a jasně vyjadřuje základní biblické pravdy v hutné zkratce.

JAK
jsme vykládali apostolikum?

Naše úsilí přiblížit a zpřítomnit apoštolské vyznání je jedním z dlouhé řady výkladů tohoto starého vyznavačského textu. Základní věroučná témata, která jsou v apostoliku shrnuta a která zde byla vykládána, byla ovšem interpretována aktuálně, tedy tak, aby odpovědi na otázky, které apostolikum vnímavému čtenáři nepřímě klade, byly vyloženy z hlediska člověka dvacátého století. A ten má poněkud jiné otázky než člověk žijící v době prvotní církve nebo člověk středověký či renesanční. Křesťané ve všech dobách toto vyznání vykládali vždy znovu z hlediska svého času. Text vyznání však zůstal stejný a je stručným a jasným vyjádřením základních biblických pravd, napořád platných. Tak se apostolikum vlastně stalo skutečnou spojnicí mezi starou církví, církví středověkou, reformační a i s církví novověkou.

Stručně se dá říci, že vzniklo asi ve čtyřech etapách. Na počátku druhého století, kdy hrozilo církvi nebezpečí ze všech stran (podvržené spisy, falešné nauky apod.) používala církev tzv. „apoštolské pravidlo víry“ (regula fidei) — volný výčet základních věroučných pravd. Toto pravidlo plnilo strážnou úlohu a trvalo na apoštolském původu základních bodů křesťanské víry. V návaznosti na toto pravidlo víry vzniká první forma vyznání (v r. 100—150), snad jako odpověď na tři otázky kladené křtěncům před křtem. Další úpravou tohoto pravidla vzniká křestní vyznání, které mělo nejspíše 8-9 článků, a bylo již zakaleno v boji proti Markionovi, Valentínovi a jiným herezím. V následující etapě, která skončila v závěru 3. století, jsou přidány další 3-4 věroučné body, a to je již forma, která obvykle bývá nazývána „symbolum Romanum“, oděná slavnostním deklaracním rouchem. V závěrečném vývoji ve 4. století je vyznání opět rozšířeno (o slova: trpěl, sestoupil do pekel, svatých obcování a život věčný) a vývoj se uzavírá.

Název „vyznání apoštolů“ se objevuje nejprve v dopise Milánské synody z roku 390 a je jím vcelku vhodně vyjádřeno, že obsahem kréda je kázání apoštolů. Novodobé označení „apoštolské“, které je odtud odvozeno, smí být chápáno v témže smyslu.

Apostolikum vyrostlo postupně a nevzniklo usnesením synody, jako jiná vyznání. Představuje vlastně předdogmatické vyjádření věrouky. Na Západě si udrželo výsadní postavení až do novověku, zatímco na východě je vlastně neznámo, neboť tam plní funkci „vyznání“ symbolum nikajsko-konstantinopolské (které je vlastně rozšířenou formou apostolika a jeho aplikací v konkrétní dějinné situaci). Proto i když se velká část křesťanů (katolíků i protestantů) modlí či vyznává apostolikum a říká: „vyznáváme s celým křesťanstvem na zemi naši víru“, neplatí to o doslovném znění vyznání, ale pouze o jeho obsahu.

VĚŘÍM V BOHA OTCE VŠEMOHOUCÍHO

to je podstatný článek vyznání (později na západě logicky rozšířený: „Stvořitele nebe i země“), rozhodující výpověď v monoteistickém pohanském prostředí vyjadřuje naprostou svrchovanost a vládu Boží nade vším.

A V JEŽÍŠE KRISTA, SYNA JEHO JEDINÉHO

Kristus je v jedinečném vztahu k Otci, přichází jako Syn Boží. Ježíš je rozpoznán jako Mesiáš a jako naplnění starozákonních zaslíbení.

PÁNA NAŠEHO

Kristus je vyznáván jako jediný Pán nade vším, nikdo jiný, jedině Kristus je Pán, Vítěz a Spasitel.

JENŽ SE NARODIL Z DUCHA SVATÉHO A MARIE PANNY

(později vsuvka „počet“ vede zpět k biblickému pojetí, v řecko-rímském světě vše začíná až narozením). Důraz klade na božský původ a použití čisté lidské bytosti jako Božího nástroje (Luk 1, Mat 1).

JENŽ BYL POD PONTSKÝM PILÁTEM UKŘIŽOVÁN A POHRBEN

(„trpěl“ a „umřel“ jsou dodatečně vsuvky použité jistě v obraně proti doketismu, tj. nauce, že Kristus trpěl a umřel jen zdánlivě). V konkrétním čase položil život, vydal dobré svědectví svým vyznáním před Pilátem (1 Tim 6,13).

TŘETÍHO DNE VSTAL Z MRTVÝCH

(obvykle předchází: „sestoupil do pekel“, které bylo zařazeno až v poslední etapě tvorby, původně mělo jít o vysvětlení faktu, že Kristus byl skutečně ve světě smrti, neexistence, mrtvých, že skutečně zemřel. Jde o východní vsuvku, která byla později na západě pochopena nesprávně — jako vítězné tažení Kristovo říší smrti a potom také jako dobytí pekla a osvobození zajatých spravedlivých staré

smlovy) „Vstal z mrtvých“, to je důkaz, že byl plně v područí smrti, avšak vstává jako vítěz „třetího dne“ — podle proroctví Písma.

VSTOUPIL NA NEBESA, SEDÍ NA PRAVICI OTCE

(„Boha všemohoucího“ je opět dodatek) jako Vítěz (Žalm 110), Pán a Král.

ODKUD PŘIJDE SOUDIT ŽIVÉ I MRTVÉ

Ohlašuje druhý příchod Páně, slavnou a radostnou událost církve, která je však současně rozhodujícím oddělením a odsouzením nevěrných.

A V DUCHA SVATÉHO

(„Věřím“ bylo vloženo později). Vedle Otce a Syna je Duch tím, ve kterého věříme. Pravda o Duchu svatém je od počátku existence novozákonní církve mocnou, prožívanou zkušeností.

SVATOU CÍRKEV

Lid Boží náleží k oddělenému obecnství, je vyvolen ze světa Bohem („obecnou“ je pozdní vsuvka). V poslední etapě bylo vloženo ještě „svatých obcování“ — často chápáno nesprávně jako: účast na svátostech a výdobytcích svatých.

ODPUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ

Kristus pro nás vyzískal odpuštění hříchů, zde je zvěstován základní význam jeho smrti.

TĚLA VZKŘÍŠENÍ

Vzkříšení je nám zajištěno (představa pro řecký svět naprosto nepochopitelná, proto později dodáváno: „život věčný“).

Pokusili jsme se přiblížit starší formu apostolika. Sledovali jsme nejen základní záměry tohoto vyznání, ale i způsob, jak se postupně toto vyznání měnilo většinou v obraně proti určitým nebiblickým názorům. Vidíme, že „apoštolské vyznání“ je v této své formě věrným tlumočením apoštolské zvěsti.

Dokončení v příštím čísle

...A PROTO JÍ DŮVĚŘUJEME

Nikdy lidé tolik nečetli jako dnes. Jedinec nemůže zvládnout příliv četby, kterým je denně zaplavován. Noviny, časopisy, odborná a poučná literatura, zábavná četba, k tomu rozhlas a televize — mezi tím vším si má věřící člověk najít chvíli na studium bible.

Mnozí křesťané si usnadňují řešení této svízelné situace tím, že spoléhají na návštěvu shromáždění a domnívají se, že vyslechnuté kázání jim nahradí četbu bible. To je však velký omyl. Návštěvy společných shromáždění a

naslouchání kázáním jsou sice nepostradatelné, protože při nich si uvědomujeme, že Ježíš Kristus zde má svou církev a že k ní patříme. Nikdy však nemohou nahradit soukromé studium bible.

E. G. Whiteová k tomu výstižně poznamenává: „Jako život našeho těla udržuje pokrm, tak náš duchovní život je udržován Božím slovem. Každá duše pro sebe přijímá život ze slova Božího. A jako každý z nás musí jíst, aby mohl žít, tak každý z nás musí přijí-

mat slovo. Nemůžeme je přijímat jen prostřednictvím druhého. Měli bychom pilně číst v Písmu a žádat Boha o pomoc Ducha svatého, abychom směli porozumět Božímu slovu. Měli bychom si přečíst jeden verš z bible a soustředit svou mysl na to, abychom zjistili myšlenku, kterou pro nás Bůh do verše vložil. Pak se musíme touto myšlenkou obírat tak dlouho, dokud se nám nestane vlastní; teprve potom víme, „co praví Hospodin“. (Touha věků, str. 271-272).

Jako řemeslník je navyklý na svoje pracovní nářadí a hudebník zahraje nejlépe na svůj nástroj, na kterém denně cvičí, tak i ty musíš mít svou bibli. A jestliže chceš její hodnotu co nejlépe využít a vytěžit z ní všechno, co ti nabízí, pak se musíš stát tvým denním průvodcem. Proto si opatři menší bibli v trvanlivé kožené vazbě. Bůh z ní chce k tobě promlouvat nejenom v pohodlném křesle tvého domova, ale i na cestách, v přírodě, o dovolené — prostě při každé příležitosti a v různém prostředí. Vždyť je to pokrm, z něhož získáváš sílu a život.

Nyní by mohl někdo namítnout, že si koupil nový překlad bible a ten že je ve větším svazku, a proto jej nelze mít stále u sebe. Pro tuto námítku je jedna rada: k novému překladu bible je dobré pořídit si ještě malé vydání kralického překladu. Je pravda, že jeho jazyk je pro dnešního čtenáře nezvyklý, protože je téměř čtyři sta roků starý. Zkušenosti však potvrzují, že si každý na kralickou češtinu nejenom rychle navykne, ale dokonce si ji zamiluje. Vždyť tento text je skutečným skvostem české literatury.

Je dobré mít i jiné překlady Písma, protože jejich srovnávání je užitečné při studiu. Máme k dispozici celou řadu novodobých překladů — zvláště novozákonních. Pro znalce cizích jazyků jsou neocenitelnou pomůckou i cizojazyčné překlady. Přesto lze bez nadsázky říci, že kralický text zůstává nepřekonán a čeští čtenáři jej budou stále používat. Nové překlady nám pomáhají pochopit obtížně srozumitelná místa v bibli, ale kralický text nahradí jen stěží.

Pro studium bible je nutné, aby se v ní čtenář hned od počátku uměl

orientovat. Prvním předpokladem je znalost pořadí jednotlivých knih Starého a Nového zákona. Dále je prospěšné seznámit se s charakteristikou jednotlivých knih. (To znamená ve Starém zákoně znát rozdíl mezi knihami historickými, prorockými a básnickými; v Novém zákoně vědět, že evangelia líčí život Pána Ježíše, kniha Skutků apoštolských přibližuje dějiny apoštolské církve, epístoly jsou dopisy a Zjevení je prorocká kniha).

Začínající čtenář bible se nesmí nechat odradit počátečními nesnázemi. Při pravidelném studiu se s ní velmi brzy důvěrně seznámí a překoná obtíže.

Nyní ovšem slyším další námítku: Kde vzít čas na pravidelné studium? Je pravda, že nedostatek času je snad největší problém každého z nás. Na časovou tíseň si dnes nařikají mladí i staří. Nemáme čas nejenom na rodinu a přátele, ale ani sami na sebe. Žijeme ve stálém shonu a chvatu, ručičky hodinek nás nezdůvěrně ženou od jedné povinnosti ke druhé. Neumíme si představit, že bychom do svého denního programu měli ještě něco vsunout — a to ještě každý den. A přece je situace, kdy se každý — ať chce nebo nechce — zastaví a všechny plány dá stranou: když přijde nemoc. Vždyť pro zdraví a záchranu života je nutné učinit všechno.

Jak je ovšem smutné, že lidé myslí jen na své tělo, zatímco zdraví ducha a záchranu k věčnému životu zanedbávají. A je to právě bible, v níž nás Bůh upozorňuje, jak nebezpečná je nemoc hříchu, kterou jsme všichni zachvázeni. V bibli nám podává lék pro naše uzdravení. Neměli bychom si proto udělat čas na její čtení?

Ono je to tak, že na důležité věci si vždy čas najdeme. A pořadí důležitosti vlastně určujeme sami. Jedinečnou ilu-

straci tohoto problému nám podává ve svém evangeliu Lukáš (10,38-42). Pán Ježíš navštívil v Betánii dům dvou sester — Marty a Marie. V jejich jednání se zrcadlí dvě skupiny věřících. Marta má plně ruce práce: vaří, peče, prostírá stůl. Marie sedí u Ježíše a naslouchá jeho slovům. Nic z toho, co se děje kolem, nevnímá. Marta to nemůže pochopit. Domnívá se, že to, co dělá ona, je nejdůležitější. Vždyť to všechno koná jen pro Ježíše Krista. Marie podle ní mrhá časem. „Pane, tobě je to jedno, že mne má sestra nechala samotnou pracovat?“ obrací se rozhorleně na Pána Ježíše. „Domluv jí, ať mi pomůže!“

Pán Ježíš s Martou nesouhlasí. Vytýká jí, že péči a starost řadí na prvé místo. On si přece nepřejí, abychom sloužili jemu, ale aby mohl pomoci nám. Čas, který věnujeme jeho slovu, není nikdy ztracený.

Ve svém denním rozvrhu bychom si měli vyhradit čas pro ztišení se nad jeho slovem. Neučiníme-li to, budeme mít stále něco na práci a k bibli se vůbec nedostaneme.

Nejlépe je zvolit si pro rozhovor s Bohem ranní chvíli, kdy máme svěží mysl a nejsme zaneprázdnění denními starostmi. Není k tomu nic jiného potřeba, než vstát o čtvrt hodiny dříve. Někomu se pro četbu bible hodí nejlépe večer. Při této volbě je ovšem nutné dbát na to, abychom nebyli příliš unaveni. Pak bychom se nemohli dostatečně soustředit a ochudili bychom se o mnohé hodnoty, které nám Bůh chce dát.

Nejdůležitějším činitelem při čtení bible je Duch svatý. Pod jeho vedením byla napsána a s jeho pomocí musí být čtena, jestliže ji máme pochopit. Tuto zásadu znají všichni, kteří již mají své křesťanské zkušenosti a v praxi si ji prověřili. Ale co začátečník? Co má učinit, aby tuto podmínku splnil?

Jestliže je to i tvůj problém, pak přijmi následující rady:

1. Začni číst s modlitbou, ve které poprosíš Boha, aby k tobě promlouval prostřednictvím svého slova.
2. Uvědom si, že nemáš právo na kritiku. Čteš poselství svrchovaného Boha. Nechtěj podřídít zvěst Písma svým názorům a představám.
3. Otevři bibli s touhou přijmout Boží poselství a s odhodláním podřídít se mu.

Nečti kvapně. Vždyť u bible nejde vůbec o to, abys ji co nejrychleji přečetl a pak ji odložil do knihovny, jako to činíš s jinými knihami. Bible se musí stát tvým celoživotním pokrmem. V praxi poznáš, že se znovu a znovu budeš vracet ke známým kapitolám a veršům a stále v nich budeš objevovat nové hodnoty a krásy.

Známý kazatel Moody vzpomíná na zkušenost, kterou v této věci učinil: „Jednu dobu jsem se snažil přečíst denně několik kapitol, a když to bylo některý den o něco méně, myslil jsem již, že můj vřelý vztah k bibli chladne.

Ale považte, kdyby se mne za dvě hodiny někdo zeptal: „Cos četl?“, nebyl bych mu to mohl říci. Skoro všechno jsem zapomněl. Jako chlapec jsem kromě jiného okopával u sedláka brambory, a protože jsem se chtěl rychle dostat vpřed, dělal jsem to tak ledabyle a špatně, že jsem večer musel zastrčit do země hůl, abych druhý den ráno poznal, kam jsem až došel při své práci. Totéž se stane každému, kdo denně pouze přelétne určitý počet kapitol.“

Bibli studuj podle určitého plánu. Je kupodivu mnoho křesťanů, kteří používají bibli jako nějaký fetiš. Otevírají ji jenom náhodně a příležitostně

a úryvkovitě čtou jen ty verše, na které jim právě padne zrak. Takové čtení nemá se studiem nic společného a nemůže přinést žádný užitek. Je spíše projevem vnitřního zmatku.

Bible obsahuje šedesát šest knih. Čti postupně jednotlivé knihy. Začni u evangelií a Skutků apoštolských. A nemysli si, že musíš vždy přečíst najednou celou kapitolu. Zastav se u uzavřeného tematického celku nebo u jednoho příběhu a po jeho přečtení se vrať zpět, čti ho znovu a objevíš nové myšlenky a skutečnosti, které jsi při prvním čtení nepostřehl.

Dělej si v bibli poznámky. Jsou výbornou pomůckou pro tvoji další ori-

entaci. Podle nich najdeš určitá místa. Je dobré používat barevné tužky a jimi odlišovat důležitá místa, ke kterým se budeme při dalším studiu vracet. (Zaslíbení, rady, napomenutí, historické údaje, prorockví apod.).

Slova závěru shrnu do citátu, který jsem si před lety poznamenal na přední list své bible a který mi stále připomíná tři skutečnosti, jež by měly vždy rozptýlit moje pochybnosti a navodit správný postoj k biblí:

„Autorem této knihy je Bůh, jejím účelem je moje spasení a předmětem pravda.“

J. D.

Žena, která ví, co chce

JINDŘICH MARCOLLA

Kdo se pokusí načrtnout obraz ženy ze Sunem, jak ji představuje 2 Král 4,8-37, nepochybně dojde k závěru, že je to žena, která ví, co chce. Působí dojmem člověka, který s určitostí a jistotou jde svou životní cestou. A tato cesta není nikterak pohodlná. Čím déle o této ženě přemýšlíme, tím více si jí vážíme. Její příklad nás nutí, abychom se ptali sami sebe, s jakou jistotou žijeme svůj život my. Mám vnitřní jistotu? Víím, co od života očekávám a jak toho dosáhnout?

Naše „Sunamitská“, jak ji Elizeus přátelsky nazývá, věděla, co chce. Biblická zpráva to hned na počátku vyprávění podtrhuje výrokem: „Ta ho přiměla, aby u ní pojedl chléb“. Příběh končí stručnými, ale významnými slovy: „Vstoupila, padla mu k nohám a poklonila se až k zemi. Pak si vzala svého syna a odešla.“ Mezi tímto počátkem a koncem leží poučný příběh jejího života.

Proč Sunamitská přišla na myšlenku pozvat proroka Elizea, kterého zřejmě ani blíže neznala, bible nevysvětluje. Říká se sice, že to byla znamenitá a jistě i zámožná žena, ale to není dostatečně vysvětlení. Gézi, Elizeův sluha a průvodce, měl oči a uši zřejmě všude. Proto také brzy objevil bolavé místo v životě této ženy. Na prorokovu otázku: Jak by se mohli této hostitelce odvděčit, prohodil spíše mimochodem: „Nemá syna a její muž je starý.“ Matka ve starém Izraeli, která nemá syna, to pociťuje jako potupu, jako velký nedostatek Boží přízně a požehnání. Ale naše Sunamitská to tiše snáší. Věří Bohu a chce prokázat dobrodiní potřebným. Po několika návštěvách získala přesvědčení, že u jejího stolu sedává „svatý Boží muž“. „Hle, víím, že muž Boží, který kolem nás často chodívá, je svatý,“ sdělovala poznatky svému manželovi. Nevíme, jak to poznala. Stačí však, že něco takového vůbec vycítila a poznala. Ne-

záleží na vnějších věcech, třeba na tom, že se Elizeus před každým jídlem modlil. Ale i podle vnějších věcí můžeme po čase vytyčit vnitřní, duchovní život člověka. Manžel Sunamitské zřejmě nezpozoroval nic. Asi se příliš nestaral o náboženství a proroky. Měl prostě jiné zájmy. Jeho manželka však stála o Boží požehnání. Proto také dala podnět, aby zřídili přístěnek na střeše jako zvláštní pokojík pro Božího muže a jeho doprovod. Aby se u nich cítili co nejlépe, zařídila světničku na tehdejší poměry přímo přepychovou.

Elizeus pohostinství přijal a je pochopitelné, že chtěl nějakým způsobem projevit vděčnost. Nabízel přímělu u mocných tehdejšího světa. Sunamitská nemusela dlouze uvažovat a Elizeovu nabídku odmítla slovy, ve kterých se mísí pokora a spokojenost s hrdoostí: „Bydlím spokojeně uprostřed svého lidu.“ Nepotřebovala zvláštní výhody, nechtěla ze své dobročinnosti těžit, očekávala něco dalekosáhlejšího a hlubšího — a proto snad i nevyslovitelného. Nestála o hmotné a společenské výhody — přála si, aby Bůh vyřešil její problém. Nebyla náchylná oddávat se snění a iluzím, proto na Elizeovo sdělení: „V jistém čase, po obvyklé době, budeš chovat syna,“ reagovala napřed odmítavě. Odpověděla: „Ne, můj pane, muži Boží. Nelži své služebnici.“

Radost a zármutek mohou mít k sobě velmi blízko. Tak tomu bylo ale spoň v příběhu Sunamitské. Dostala slíbeného syna, ale brzy ho opět ztratila — pravděpodobně na obyčejný sluneční úžeh. „Když dítě vyrostlo, vyšlo jednoho dne k otci za ženci. Řeklo svému otci: Má hlava, ach, má hlava. On přikázal mládenci: Dones je matce. Ten je odnesl a odevzdal matce. Seděla jí na kolenou až do pole dne a zemřelo.“ A hle, ona znovu ví, co chce. Nepoddá se zármutku, ale jedná. „Vyšla nahoru a uložila je na lůžko muže Božího. Zavřela za ním a vyšla. Pak zavolala svého muže a řekla mu: Pošli mi jednoho z mláďenců a jednu oslici. Pospíším k muži Božímu a vrátím se.“ Neotálí, nevysvětluje.

Do této cílevědomosti musíme zařa-

dit i poněkud zvláštní odpověď, kterou dala Gézimu na jeho dotaz: „Je vše v pořádku s tebou, s tvým mužem i dítětem?“ Odpověděla: „V pořádku.“ Nehodlala se s ním zdržovat. Když ve své povrchnosti nevytušil, jak jí je, pak je zbytečné každé slovo. Chtěla dosáhnout svého cíle. Jako kdysi Jákob zápasil o Boží požehnání, tak také ona rozhodně naléhá, aby se Elizeus osobně ujal její záležitosti. „Jakože živ je Hospodin a jakože živa je tvá duše, nepustím se tě.“ I povstal a šel za ní.

Tato žena věděla, co chce, podle toho také jednala. Tehdy v orientálních poměrech to nebylo tak samozřejmé. Je to samozřejmé dnes? Rychlé proměny všech věcí, množství názorů a teorií znesnadňují člověku poznání toho, co vlastně chce. Lidé hledají nové vzory ve všech oblastech života, nevyjímaje ani život náboženský. Jak má člověk svůj život zvládnout, když neví, čeho chce dosáhnout? Kterým směrem se má ubírat, nemá-li cíl?

Sunamitská ví, co chce. To však nemusí znamenat, že má tvrdou hlavu a nedá si říct. Tvrdé hlavy mají lidé většinou tehdy, když prožívají nejistotu, strach o sebe, strach, že si nebudou vědět rady v určité životní situaci, strach před smělým činem. Naše Sunamitská nepatří mezi ty, co si nedají říct, kdo se úzkostlivě uzavírají.

TAJEMSTVÍ ROZHODNOSTI

A nyní docházíme k otázce: Proč jednala tak rozhodně? Co jí dávalo vnitřní jistotu? I dnes ženy zápasí o uplatnění ve společnosti, o porozumění sobě. Může jim Sunamitská v něčem poradit?

Konec vyprávění dává odpověď na naše otázky. Elizeus ji zavolal, aby si svého vzkříšeného syna znovu vzala. Ona „vstoupila, padla mu k nohám a poklonila se až k zemi. Pak si vzala svého syna a odešla.“ Nepromluvila ani jediné slovo. Nemusí nás to udivovat. Když se člověk setká s Boží skutečností, dochází mu řeč. Může jenom padnout na kolena. Příběh končí vděčností Bohu.

Věřila a přála si, aby Bůh zasáhl do jejího života. Ale když Boží přízeň zasáhla tak přímo, bezprostředně a převratně, to bylo pro ni příliš. Když jí na počátku prorok oznámil, že se jí narodí syn, můžeme v její odpovědi zaslechnout nejen nedůvěru, ale také radostné zděšení nad tím, že Bůh její prosbu neodmítl, že ji vyslyšel. Ale to nejpůsobivější v celém příběhu je skutečnost, že se za žádnou cenu nechce vzdát toho, co jí Bůh jednou dal. Prožila s Bohem velkou zkušenost a nechtěla o ni přijít. Syn byl pro ni znamením Boží milosti. Když jednou za-

kusila Boží dobrotu, nebyla ochotna ustoupit od této zkušenosti ani o krok. Pevně se držela toho, čeho se mohla uchopit jedině vírou. O této víře se v dopise Židům píše: „Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a pevně počítat s tím, co nevidíme“ (Žid 11,1). „Bez víry však není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh je a že se odměňuje těm, kdo ho hledají“ (v. 6). Taková víra učinila Sunamitskou tím, čím byla, totiž ženou, která ví, co chce. Víra jí ukazovala jasně cestu. Víra ji podpírala a vedla.

I my máme na základě své víry mít jistotu o Bohu a jeho přízni. Pak budeme kráčet po pevné půdě. Sunamitská měla jistotu, že u Elizea najde Boží řešení i pro nejtěžší situaci svého života. Když prorok přišel k mrtvému chlapci, choval se jako by chtěl nasadit svůj vlastní život, aby dítě probudil ze smrti. A Bůh na jeho modlitbu odpověděl: vrátil mrtvého zpět k životu. V našem případě však Ježíš Kristus za nás skutečně zemřel a Bůh nám daroval jeho život, abychom se probudili k životu víry a jistoty v Bohu. Kristus má klíče smrti i hrobu a když on otevře, nikdo nemůže zavřít. Na nás však je, abychom se Boha pevně drželi a jako Sunamitská vyznali: „Nepustím se tě.“

BIBLE-USMĚRŇOVATEL NAŠEHO ŽIVOTA

Velké obchodní domy mívají dvoje dveře. Jedny vedou do postranní ulice, jsou méně poutavé a jsou určeny pro dodavatele. Velké vozy naplněné zbožím zajíždějí až tam, kde je zaměstnanci vyprázdní. Vybalují dovezené zboží a roztrídí je do jednotlivých oddělení.

Zákazníci vstupují do obchodního domu druhými dveřmi, které vedou na hlavní ulici nebo jsou na pěkném místě. Přicházejí, aby si koupili to, co potřebují.

V našem životě jako by byly také dvoje dveře. Co přijímáme těmi dveřmi, které jsou často skryty veřejnosti? Přijímáme hodnoty, které mají cenu a význam nejen pro nás, ale i pro druhé? Duchovní život se usměrňuje myšlenkami, které většinou čerpáme z knih. Které knihy zásobují náš duchovní život? Nebo to vůbec nejsou knihy? Jsou to jen filmy, hudba a zábavy, které nasycují naši duši?

Naši přátelé, ti, kdo jsou nám blízko, přicházejí za námi, aby si od nás něco odnesli. Třeba jen trochu radosti, porozumění, potěšení. Neptají se, zda jsme dobře zásobeni. Přicházejí k nám kdykoli, aby u nás našli to, co potřebují, z čeho vezmou prospěch. Ať už jsou to naše slova, naše chování, pohotovost k činu, naše radost — to nám není vrozené, to jsme odněkud přijali. Abychom mohli rozdávat, potřebujeme mít sami přisun zboží. V duchovním smyslu jsou to hodnoty, které získáváme z knih. Především z „Knihy knih“ — z bible. Ježíš Kristus nám říká v evangeliu Matouše 12,35: „Dobrý člověk z dobrého pokladu srdce vynáší dobré.“ Bible a biblické výklady nasycují náš život tak, že jsme schopni rozdávat i druhým. Radost, kterou přijímáme od Pána skrze jeho slovo, můžeme poskytnout i těm, kteří ji potřebují.

R. S.

POSLEDNÍ DEN POMPEJÍ

24. srpna roku 79 Vesuv vychrlil oblaka jedovatých par a žhavého popela a během několika okamžiků pohřbil na 2000 lidí.

O Pompejích toho nevíme příliš mnoho. Podle staré legendy město založil Herkules, ale to je pouze legenda. O mnoho spolehlivější není ani stará tradice, podle níž město založili vyhnanci z poražené Tróje. Antičtí spisovatelé se o Pompejích zmiňují jen velmi málo.

Přestože nevíme nic o počátcích města, víme dobře, že bylo mnohokrát obléháno a dobýváno různými národy — Osky, Etrusky, Sammity apod.

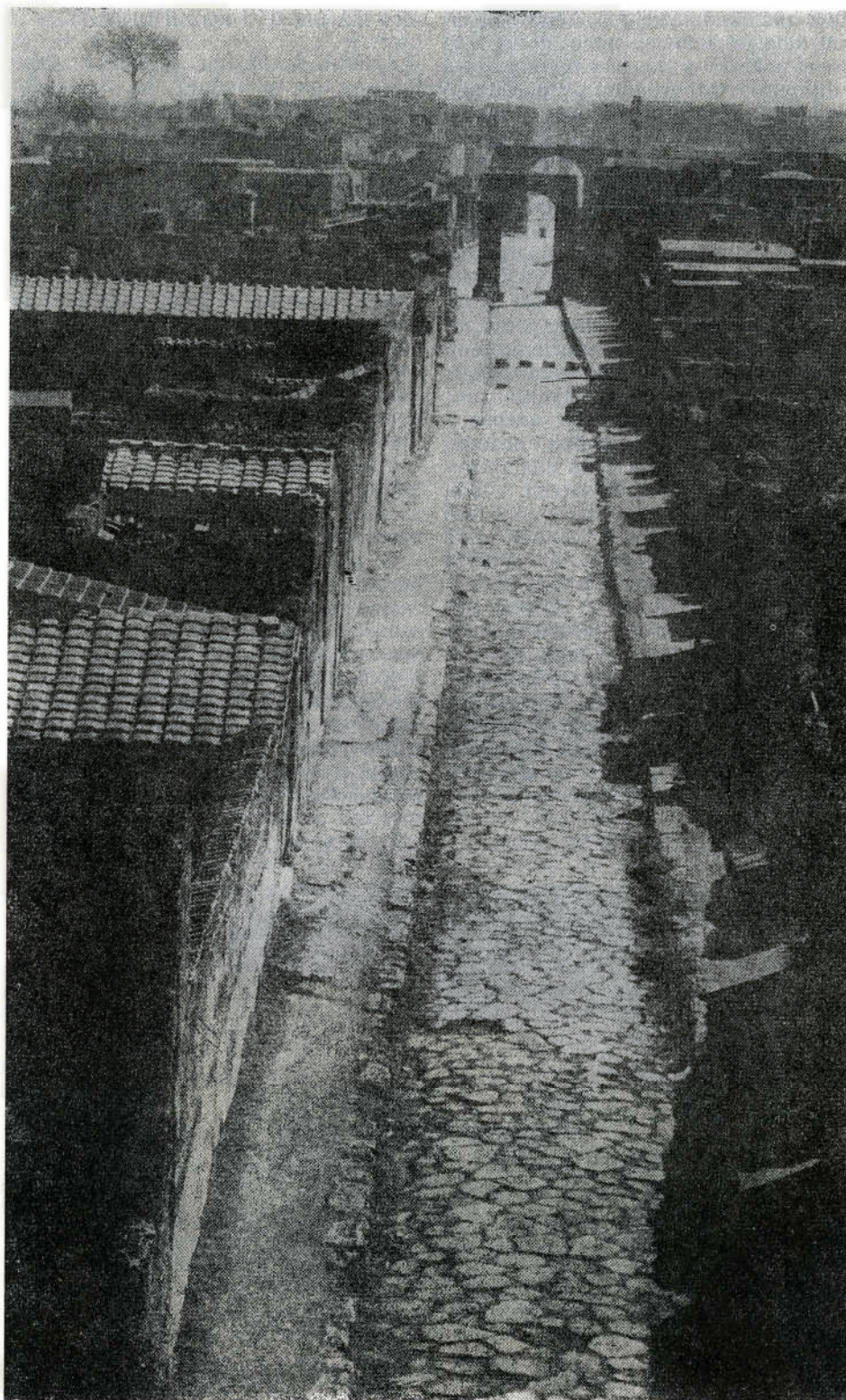
V roce 90 př. Kristem se řada italských měst vzbouřila proti Římu. Historikové této vzpoury někdy říkají „sociální válka“. Pompeje povstaly také a dožadovaly se práva římského města. Obyvatelé Pompejí chtěli pro své město stejná práva a přednosti jako měl Řím.

Římané však zvítězili a za trest v Pompejích zřídili kolonii vysloužilých římských legionářů. Město dostalo velmi rychle tvář římského města. Možná právě proto si pak v Pompejích začali bohatí Římané budovat letní a výletní sídla. Je třeba také dodat, že Pompeje měly velmi příznivé a příjemné klima. Město mělo ještě další výhody: leželo nedaleko Neapole, mělo vlastní přístav, a proto také čilý obchodní ruch.

Osm kilometrů na severovýchod stojí jako majestátný pán Vesuv, — výrazná dominanta krajiny. Na počátku našeho letopočtu se po jeho úbočích až k vrcholku rozprostíraly vinice a úrodná pole. Na úpatí stály bohaté venkovské domy a letní sídla zámožných.

I tehdy lidé věděli, že Vesuv je vlastně sopka, ale jak se domnívali, sopka dávno vyhaslá. Pozorovali horu bez nejmenších obav. A přece 5. února roku 63 krajem otřásl mohutný záchvěv. Pro 20 000 obyvatel Pompejí se život na chvíli jako by zastavil. Vesuv zuřil. Země se třásla. Mohutné sloupy praskaly, zdi se hroutily a střechy domů se propadaly. K obnově velkých veřejných budov bylo třeba dlouhých let. Několik týdnů po zemětřesení však ve městě znovu zavládl rušný a rozmařilý život.

Toto první zemětřesení bylo významným a v určitém slova smyslu varov-

ným signálem. Jako zvon upozorňovalo obyvatele krajiny na blížící se katastrofu: Pozor, Vesuv se probouzí!

A nyní se přenesme do srpna roku 79. Město září v plné kráse. Na venkově se horečně pracuje. Už dlouho nebyla tak bohatá úroda jako letos. Obchody kvetou, otroci jsou letos poměrně levnou záležitostí, je třeba podnikat, využít situaci, zbohatnout. Ale pozor, nemysleme jenom na práci a majetek, je třeba také odpočívat, něco si dopřát, užít, mít něco ze života...

Město je dobře vybaveno. Pro kulturní představení je tu divadlo, má

5000 míst. Koncertní sál do svého hlediště pojme 1500 návštěvníků. Pokud jde o velké sportovní podniky, dostihy, zápasy gladiátorů... ty pořádají v amfiteátru, který pojme 20 000 diváků.

Žijí tu vedle sebe chudí i bohatí, otroci i lidé, kteří myslí jen na zábavu, ale i gladiátoři... ti bojují o holý život. To jsou Pompeje — zlato a krev, umění a zločin, právo a nespravedlnost — důkladně promísené, ostatně jako v celém římském impériu. Obávám se, že se dodnes mnoho nezměnilo.

24. srpen. Je krásný letní den. Obchodníci zavírají krámy, je čas k obědu. Pekař vkládá do pece 31 bochníků chleba. Zákazník odpočítává na stůl obchodníka peníze... Najednou se země prudce zatřese. Ve městě probíhá nepopsatelná panika. Téměř 18 000 obyvatel neprodleně opouští město. Pochopili. Prozřívají lidé skočili ihned na koně, jiní zapřáhali do vozů, nakládali rodiny a prchali. Uniknout mohl i ten, kdo nezaváhal a dal se na cestu pěšky.

Na 2000 lidí však váhalo. Snad zpočátku věřili, že je katastrofa bezprostředně nezasáhne. Pompeje ležely od Vesuvu přece jen trochu dál než Herкулaneum a Stabie. Chtěli si odnést něco ze svého majetku nebo z majetku svých sousedů. Zemřeli, protože nepochopili závažnost situace, nepochopili, co je důležitější. Archeologové objevili při vykopávkách na ulici ležící postavu muže. V rukou držel několik zlatých mincí.

Na město začal padat popel a drobné kamení. Později začalo pršet. Lidé hledali útočiště v domech nebo pod různými přístřešky. A právě to se jim stalo osudným. Střechy domů se hroutily pod vahou spadlého popela a pemzových kaménků. Živel pohřbil celé rodiny. K záchraně života nepomohlo bohatství, síla, moudrost... Nezabýjel ani tolik žhavý popel a padající kamení, jako spíše kouř a sirné výpary. V celém kraji se setmělo. V dálce zúřila sopka. Chrlila záplavy ohně. Nebylo kam utéci. Kouř a otravné plyny pronikaly všude. Muži, ženy, děti vrávali, padali, povstávali a znovu padali. Déšť s popelem tvořil v ulicích jemné bláto, které bránilo rychlejší chůzi, svazovalo a pohřbívalo. Když nastala noc, zavládlo ve městě ticho. Utichl hukot požáru i křik umírajících. Když se po několika dnech kouř rozplynul, bylo město pohřbeno pod silnou vrstvou popela, místy až 5 m vysokou.

Živel zasáhl mnohem širší oblast. Zničil mnoho měst a osad. Zemětřesení změnilo také tvar celého pobřeží. Hrůzné divadlo popsal římský dějepisec Plinius mladší v dopisech Tacitu. V době katastrofy byl na návštěvě u svého strýce Plinia staršího, neméně známého římského spisovatele, vědce a velitele císařské flotily.

Pliniova vila byla v bezpečné vzdálenosti od sopky, proto mohl mladý spisovatel nerušeně pozorovat a popisovat úkazy. Jeho strýc ovšem chtěl ukaz prozkoumat zblízka a pomoci přátelům v jiném ohroženém městě, ve Stabíech. Během výpravy zahynul, zřejmě otravou sirnými parami.

Archeologové nám poskytli o Pompejích mnoho zajímavých informací. Město mělo rozlohu 660 hektarů. Po celém obvodu je chránila mohutná hradba, osm metrů vysoká a stejně široká. Ulice tvořily pravoúhlou síť, byly dlážděny velkými kameny, měly vyvýšené chodníky a na křižovatkách dokonce vyvýšené kamenné přecho-

dy. Město mělo vodovod, lázně, na hlavních ulicích prostorné a výstavné obchody. Typické římské domy mívaly okna spíše do dvora. Archeologové našli mnoho pozoruhodných maleb, fresek a mozaik. Nejpůsobivější jsou postavy lidí, kteří tu zahynuli. Po lidech a zvířatech zůstaly v nánosech pouze dutiny. Archeologové je opatrně vyplňovali tekutou sádro. Po očištění mohli pozorovat „sochy“ obětí na místě a tak, jak zahynuli.

Na zdech našli několik nápisů různého charakteru. Jeden však stojí zvlášť za zmínku. Na jednom domě je velkými písmeny napsáno: SODOMA GOMMORHA! Nikdo nemůže přesně říci, kdo a kdy tato slova napsal. Podle jedněch to mohl být nějaký žid, který prožíval ve městě okamžik hrůzy a zaznamenal, že zkázu města považuje za Boží trest. Mohl to být i někdo jiný a dříve. Někdo, kdo znal bibli a považoval situaci ve městě za srov-

natelnou s městy, která podobně skončila před staletími. Možná to byl křesťan, který hovořil o příchodu Ježíše Krista. Zřejmě se mu spoluobčané smáli jako jiným.

Obchody se po polední přestávce už neotevřely, nikdo neuklidil z pultu odpočítané peníze zákazníka. Nikdo nevynadal z pekařské pece 31 bochníků. Osud města byl zpečetěn dříve, než se chléb upekl. Dnes si návštěvníci mohou prohlížet to, co zbylo ze slavného města, co archeologové doposud odkryli. A mohou přemýšlet.

Ano, archeologie burcuje, vykopávky mluví. Katastrofa nepřišla bez varování, lidé většinou nebrali vážně předcházející příznaky. Mnozí podcenili nebezpečí, které pak přišlo, neusilovali o záchranu včas. Vidíme a chápeme znamení, která varují nás? Dokážeme z nich vyvodit odpovědné závěry?

J. G.

NAUČENÍ ZE ŽIVOTA PROROKA ELIZEA

[2 Král 3,6-27]

V.

MILOSLAV ŠUSTEK

Proudy vod na žíznivé poušti

Izraelský král Achab zemřel. Jeho syn a nástupce na trůně, Joram, byl slaboch. Nebyl schopen dobře vládnout, což velmi brzy také zpozorovali okolní králové. Jakmile klesla silná ruka Achabova, Méša, poplatný král moábský, se ihned vzepřel. Přestal platit poplatek, který odváděl ve formě ovčí izraelskému králi. Choval dokonce naději, že by se mohl zmocnit celého sousedova království.

Joram se začal ohlížet po spojencích. Jako k prvnímu se obrátil k Jozafatovi, králi judskému. Poslal mu vzkaz: „Moábský král ode mne odpadl. Půjde se mnou do války proti Moábu?“ Odpověď jinak zbožného a čestného krále Jozafata byla překvapující. Proč neřekl Joramovi, aby si vedl své boje sám? Proč jej neupozornil, že se nemá uvazovat do společného jáhna s pohany? Jozafatovi však lichotila Joramova nabídka. Proto poslal okamžitou odpověď: „Potáhnu. Jsme jedno, já jako ty, můj lid jako tvůj lid, moje koně jako tvoje koně.“ Jozafat vešel takto bez podmínek ve svazek s odpadlým mužem. Velmi brzy přijel Joram do Jeruzaléma, kde jej Jozafat hostil, a oba brzo podnikli výpravu.

Jozafat se neradil s Bohem dříve, než učinil toto rozhodnutí. Nepozval proroka Elizea, aby se ho zeptal na jeho radu nebo na Boží vůli, kterou by mohl Pán zjevit svému služebníkov. Král nezkoumal podмінky svazku, ale neuváženě řekl: „Jsme jedno, já jako ty!“ Juda a Izrael se nyní spojili s Edómskými, aby zahnali povstaleho Moába.

Tři králové se tedy rozhodli, že pů-

jdou cestou edómskou, která vedla judskou pouští. Chtěli přepadnout moábskou armádu z nečekané strany. Terén, po kterém kráčeli spojenci, byl velmi nesnadný. Vody tu bylo velmi poskrovnu, takže bylo třeba až šílené odvahy. „Šli tedy, král izraelský a král judský i král edómský. Po sedmi dnech cesty oklikami, jimiž se ubírali, neměl vodu ani tábor ani dobytek v zadním voji.“ Tomuto problému nevěnovali napřed dostatečnou pozornost. Zdálo se, že jejich válečná lest se nezdaří.

Stáli tu na poušti tváří v tvář smrti žízní. Král izraelský zvolal: „Běda! Hospodin povolal nás, tyto tři krále, aby nás vydal do rukou Moábcům!“ Je úžasné, jak člověk snadno svalí potupu na Boha, když je ve zlé situaci. „Proč nás Bůh uvedl do této mizerné situace?“ naříkáme někdy i my, zatím co jsme ho dříve nežádali o radu a pomoc.

Jozafat měl během těch sedmi dnů čas k přemýšlení. Nebyl zlý, ale jednal bláhově a bláznivě. Nyní položil otázku: „Což tu není žádný prorok Hospodinův, abychom se skrze něho dotázali Hospodina?“ Proč na to nemyslel dříve? Proč i my často nehovoříme napřed o věcech s Hospodinem na modlitbě? Proč se neřídíme radami bible?

„Což tu není žádný prorok Hospodinův?“ tázal se král. Jeden ze služebníků izraelského krále odpověděl: „Je zde Elizeus, syn Safatův, který líval vodu na ruce Eliášovy.“ Jozafat zvolal: „U něho je slovo Hospodinovo!“ Tak se k němu všichni tři vypravili. Bylo to pro ně pokoření. Snad měli obavu,

že je prorok veřejně pokárá (1 Král 22,17-28). Elizeus nebyl zřejmě daleko. Josephus Flavius píše, že prorok šel za nimi v nevelké vzdálenosti. Pomoc Boží není od nás nikdy daleko (Skut 17,27).

Když se Elizeus dověděl, jaká je skutečnost, byl velmi zarmoucen. Obrátil se k izraelskému králi se slovy: „Co je mi do tvých věcí? Jdi si k prorokům svého otce a k prorokům své matky!“ Mínil tím samozřejmě falešné proroky Achaba a Jezábely. Izraelský král odpověděl slabošsky: „Nikdy! Hospodin povolal nás, tyto tři krále, aby nás vydal do rukou Moábcům.“ Na to mu řekl Elizeus: „Jakože živ je Hospodin zástupů, v jehož službách stojím, kdybych neměl ohled na Jozafata, krále judského, tebe bych si ani nevšímal, ani bych se na tebe nepodíval. Ale nyní mi přiveďte hudebníka.“

Snad se podíváme tomuto Elizeovu jednání. Jeho nitro se rozbouřilo svatým hněvem proti králi, který pokračoval v duchu svého převráceného otce a své krvežíznivé matky. Prorok se chtěl ztížit při povznášející hudbě. Zástupy Izraele, Judy i Edóma byly stále žíznivější a žíznivější. Tři králové čekali. Elizeus věděl, že na tuto situaci nestačí jeho vlastní moudrost a zkušenosti. Uvědomil si, že musí obnovit své úzké společenství s Bohem, že musí utišit svého zneklidněného ducha. Jeho schopnost řešit problémy života i jeho svatý zvyk nechat se vést Duchem Božím, to vše bylo narušeno jeho lidským cítěním. Musel se plně ovládnout a získat znovu zakotvení v Bohu.

„Přiveďte mi hudebníka!“ tak bychom měli často žádat i my. Ve chvílích zmatku a rozrušení máme zpívat duchovní písně a udělat si čas k rozjímání. V knize „Touha věků“ od E. G. Whiteové se praví na 43. straně o Pánu Ježíši: „Zpěvem rozmlouval s nebesy; a když si jeho společníci stýskali, že jsou prací unaveni, povzbudil je tím, že jim zazpíval hezkou melodii. Zdálo se, že jeho chvalozpěv zahání zlé anděly a že jako kadidlo naplňuje prostor libou vůní.“

I my bychom udělali dobře, když například v nějaké napjaté nebo složité situaci, kdy cítíme, že se neovládáme, uděláme přestávku, zazpíváme píseň a pomodlíme se. Společenstvím s Bohem získáme kontrolu nad situací. Okamžitá modlitba je prvním dobrým krokem.

Tisíce mužů ze všech tří království čekali, zatímco Elizeus čekal na Boha. A tu když hudebník hrál, byla nad Elizeem Hospodinova ruka. Tento biblický výrok znamená, že proroka zmocnil Duch svatý.

Takto přišel Duch Boží na Elizea. Staletí později podobným způsobem přišel na Ezechiele. Takto zmocňoval všechny proroky. Jen Duch svatý nás posvěcuje. On očišťuje naše myšlenky, posvěcuje naše city. Způsobuje, že vidíme zřetelně a jasně.

Pod vlivem Ducha svatého prorok získal zpět plnou vládu nad sebou. Uvědomil si, že musí jednat s těmito pošetilými muži tak, jak by s nimi jednal Bůh. Poznal, že s nimi nemůže zacházet podle jejich vlastních charakterů. Když jej Duch Boží ovlivnil, ukázal i rozřešení problému.

Boží příkaz zněl: „Udělej v tomto úvalu prohlubeň vedle prohlubně!“ Už jsme se někdy snažili vykopat prohlubně v písčitém údolí? Jakmile vykopeme důlek, hned se nám všechno ze stran sesype. Prorok přikázal vykopat dolíky, nikoli studny. Z lidského hlediska se to jevílo jako něco nesmyslného. Jistě i vojákům se to zdálo být nerozumné. Nesmíme však zapomenout, že naše myšlenky nejsou jako Boží myšlenky (Izai 55,8). Boží cesty se někdy jeví moudrým tohoto světa jako bláznovství.

Elizeův výrok byl zřetelný: „Udělej v tomto úvalu prohlubně vedle prohlubně, neboť toto praví Hospodin: Nepocítíte vítr a nevidíte déšť, a přesto se tento úval naplní vodou a budete pít vy i vaše stáda a váš dobytek.“ Prorok nepodal žádný náznak o tom, jak a odkud přijde voda. Měl to být dar Boží, který bylo třeba přijmout vírou. Přesto se však i člověk měl účastnit na Božím díle.

A tak kopali. Slunce zapadlo a lid kopal po celou noc. Slunce již vycházelo nad vysočinou moábskou, stíny ustupovaly z údolí, ale lid kopal pracně a s únavou dál. Pak slunce zazářilo na pahorcích Hebronu. To bylo pro kněží v Jeruzalémě znamením, že má být přinesena ranní oběť. „I stalo se za jitra, když se přináší obětní dar, hle, směrem od Edómu začaly přicházet vody a země se naplnila vodou.“

Zachraňující proud se tu objevil právě ve chvíli, když byl na hoře Moria obětován beránek.

O staletí později Ježíš, Beránek Boží, přišel na duchovně žíznivý svět. Z téže hory Moria oslovil lidi všech staletí a všech zemí. On volá i dnes: „Žízní-li kdo, pojď ke mně a napij se!“ (Jan 7,37) Otevřel studnici živé vody a nikdo už nemusí hynout žízní. Oběť na jeruzalémské hoře onoho rána otevřela studnici vody pro odpadlé, netečné a lhostejné muže v temném údolí žíznivé edómské pouště. Bůh od nich žádal splnění pouze jedné věci. Měli vykopat příkopy, jimiž by voda přišla. To, co se v noci zdálo nesmyslné, ukázalo se ráno jako účinné.

Lid v údolí neviděl žádný déšť ani necítil bouři a vítr. Neviděli žádný vnější náznak o zdroji vody. Když nerozumíme Božím cestám, neznáme to, že neobdržíme požehnání. Bůh má tisíce cest ke splnění svých plánů.

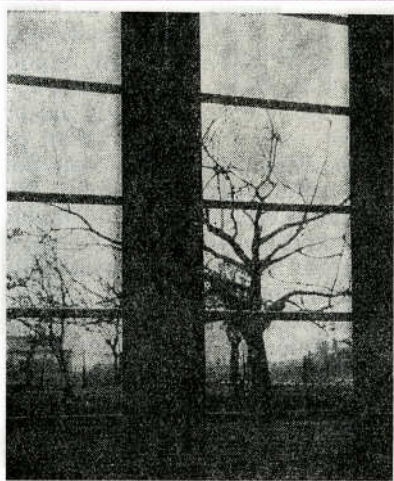
Skála na Sinajské poušti, do které udeřil Mojžíš, splnila přání Izraelců a vydala vody. Bůh je ochoten vždycky otevřít svou studnici milosti potřebným. Když člověk vykope prohlubně a příkopy na poušti života, Bůh je naplní nebeskou vodou. Nehemiáš zpívá: „Vodu dal jsi jim v žízní jejich!“ (Neh 9,20). Duchem Božím inspirované Slovo je symbolizováno vodou života, která vyvěrá z golgotské studnice (Zach 13,1).

Ačkoli voda uhašuje žízeň jako nic jiného, přece její účinek není trvalý. Chceme-li být svěží, musíme pít pravidelně a stále. Totéž platí o Slově Božím. Nestačí napít se jednou. Musíme přijít k Písmu a pít z něho plnými doušky. Denní studium Písma je velmi důležitá. Jeho zásady i náhledy musíme uplatňovat v denním životě. Jen tak bude ukojena touha našeho srdce a žízeň naší duše. Další naší povinností je pečovat o to, aby přívody byly volné a otevřené. Symbolicky řečeno, když vykopeme příkopy na poušti svého života, tj. když splníme podmínky, které Bůh od nás žádá, potečou pro nás proudy milosti, občerství nás a dodají síly.

Pán Ježíš řekl Samaritánce u studnice Jakobovy: „Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou“ (Jan 4,10). Jen voda života — Pán Ježíš Kristus — může ukojit naši touhu. Pohlédme do svého srdce a zjistíme, po čem touží. Toužíme někdy po časných věcech a po lidském společenství. Lidské společenství a pochopení nebude trvale odpovídat našim potřebám. Věci nás trvale neuspokojí. Pouze přítomnost Ježíše Krista skrze Ducha svatého nám poskytne klid. Modleme se k svému Spasiteli:

„Pane, dej mi svou vodu života! Uvolni jsem přítoky, aby se mohla dostat ke mně. Přicházím k tobě, ke Skále věků, z níž vycházejí mohutné proudy vod. Chci stále pít z tvých vod radosti a pokoje.“

JSI SPOKOJEN sám se sebou?

Slavné stavby — mosty, rozhledny, věže a výškové budovy — mívají zajímavé statistiky. Kromě údajů o výšce, hmotnosti a podrobnostech stavebních prací, kromě jmen projektantů a stavitelů informátoři a průvodci někdy dodávají ještě jiné statistiky — kolik sebevrahů se tu rozhodlo dobrovolně ukončit život. Tak víme, že slavný most v Kalifornii Golden Gate Bridge se stal do konce roku 1981 místem dobrovolného ukončení života pro 708 lidí, slavná Eiffelova věž v Paříži má „na svědomí“ o něco méně životů. A nemuseli bychom chodit ani tak daleko.

Premýšleli jste někdy o tom, proč celá řada lidí každý rok dobrovolně odejde z tohoto světa? Proč jsou mezi nimi mladí a někdy velmi mladí lidé? Někteří se zřejmě zklamali v lásce, jiní neunesli tíži rodinných, finančních nebo jiných problémů. Celá řada sebevrahů nepochybně patří k lidem mentálně narušeným. Ale v mnoha případech vede k tak drastickému a osudovému rozhodnutí hluboký pocit méněcennosti a sebepohrdání. Jsou to lidé, kteří ztratili sebevědomí, sebe a celý svůj život pokládají za jeden velký neúspěch a zklamání. Rozhodli se raději zemřít, než snášet úděl člověka bez hodnoty.

Počet těch, kdo se z takových důvodů rozhodnou pro odchod ze života, je pouze nepatrným procentem v porovnání k tisícům a zřejmě miliónům jiných, kteří se stejným problémem zápasí. Každý den se marně pokoušejí získat o sobě dobré mínění. Snad ještě nepřekročili hranici sebepohrdání, ale také se plně nevyrovnali sami se sebou.

Jsmo obklopeni epidemií komplexu méněcennosti, nedostatku správného a zdravého sebevědomí a sebeúcty. Hřích i v tomto smyslu poznamenal každého z nás. Možná, že to jen každý jinak cítíme a prožíváme. Ale každý z nás dobře zná nesmlouvavý pocit, ba přímo přesvědčení, že nejsme takoví, jací máme být, nebo jací bychom si být měli.

Nikdo na světě není proti této „nemoci duše“ zcela imunní. Dítě velmi brzy získá hluboce zakoreněný komplex méněcennosti, jakmile si začne uvědomovat, že neodpovídá přáním a představám rodičů i širšího okolí. Rodiče jim v tom čase nechtěně velmi účinně pomáhají. Zvláště rodiče, kteří chtějí mít „záračné dítě“. Su-

gestivně k vytváření komplexu méněcennosti vedou výroky, jako například: „Kolikrát jsem ti už říkala, že si máš před domem očistit boty? Na co ty vůbec myslíš? Máš ty vůbec rozum?“

Mimořádně citliví a zranitelní v této oblasti jsou dospívající mladí lidé. Jejich sebevědomí a sebeúcta jsou zvláště křehké. Mají dost problémů už sami o sobě, bolestně se vyrovnávají se světem, který je naprosto jiný, než očekávali a těžko si hledají své místo „na slunci“. Hluboce se jich dotýkají projevy dospělých, ale ještě důkladněji se dokáží zraňovat navzájem. Vzpomínáte na podobné posudky: „To mám hrát v družstvu s Jendou? S tím tušochem, s tím nemehlem? Ten se hodí tak leda do počtu!“ Anebo si představte sedmnáctiletou Janu. Často se důkladně prohlíží v zrcadle — s pocitem podezření a nejistoty — jiná děvčata jsou přece jenom asi krásnější. Pozoruje se o to důkladněji, protože se jí moc líbí Petr, a ona mu není také lhostejná, alespoň se jí to tak zdá. Ale pak zaslechne výrok Petrovy sestry: „Že by náš Petr chodil s Janou? To bych se mu divila. Ta má krásy nepobrala!“ Slova dokonale zraňují. Ani se Janě nediví, že se trápí. Došla bez obalu na talíř to, s čím už beztak dlouho zápasí.

Na otázku: „Co považujete za největší osobní problém svého života?“, zařadilo osmdesát procent dotázaných žen mezi pět nejpálčivějších osobních problémů právě otázku sebeúcty a pocitu méněcennosti. 50 % dotázaných dalo tento problém na první místo. Stejnými duševními stavy se trápí ovšem i muži, zvláště muži středního věku. Nejčastěji se trápí pocitem neúspěchu a neschopnosti se prosadit a dosáhnout vytčených cílů.

Kromě již zmíněných dospívajících jsou nejvíce vystaveni nebezpečí lidí svobodní nebo rozvedení, stárnoucí lidé, kteří mají výrazně nižší vzdělání a majetkové poměry než jejich okolí, lidé různě postižení nebo příslušníci národnostních či rasových menšin. Velmi snadno najdou „důvod“, aby začali zpochybňovat svou hodnotu.

Někdy se mi zdá, jako by ze všech kontů světa zaznívalo sborové volání k Bohu: „Proč jsi mne udělal takto?“ (viz Řím 9, 20). Proč jsi mne nestvořil moudřejšího, schopnějšího, krásnější-

ho, bohatšího...? Proč jsi mne nechránil před...? Proč mi nedáš příležitosti jako jiným?

Bůh nabízí řešení komplexu méněcennosti, pocitu, že za nic nestojíš a k ničemu nejsi. Jeho rad si dokážeme vážít ještě více, když poznáme a pochopíme bezprostřední příčiny, jež nás vedou k nepříznivému názoru na sebe.

Jak jsme získali nesprávné pojetí sama sebe? Mnozí lidé a křesťané snad zvlášť, jsou od dětství vedeni, že je nesprávné mít rád sebe, mít k sobě přehnanou úctu, ale naopak, že jsou nehodní a bídní. Bible skutečně píše, že nikdo „o sobě nemá smýšlet výš“, ale naopak máme o sobě „smýšlet střizlivě“ (viz Řím 12,3). Bible ovšem nikde nedoporučuje, abychom o sobě smýšleli níže.

Nezaměňujme pojmy! Duchovní bezmocnost ještě neznamená bezcennost. Správná sebeúcta není pycha. Řecké slovo „egó“ znamená „já“ — osobu a osobnost. V tomto smyslu měl i Pán Ježíš své „egó“. Nebyl však nikdy zaměřený jen na sebe, ale také s sebou nepohrdal.

Největší příčinou nedostatečného sebevědomí a sebeúcty je nepochybně přijetí falešných měřítek hodnot. Bible nás upozorňuje na důležitou skutečnost: „... a co lidé cení vysoko, je před Bohem ohavnost“ (Luk 16,15). Naše měřítka hodnot — to, co u lidí považujeme za důležité a podle čeho je hodnotíme — bývají namnoze postavená na hlavu.

Většinou býváme nadměrně citliví na to, co si o nás myslí druzí. Máme sklon utvářet názor na sebe podle toho, co předpokládáme nebo tušíme, že si o nás myslí jiní. Problém je v tom, že hodnotu člověka (sebe) měříme proměnlivými a falešnými měřítky. Našími „metry“ jsou inteligence, tělesný vzhled, vzdělání, majetek, sehopnosti, konexe a úspěchy.

Když se začneme srovnávat s jinými lidmi, najdeme přirozeně v každé oblasti někoho, kdo nás předčí. Na základě nesprávného žebříčku hodnot si můžeme velmi rychle a snadno vypěstovat pocit, že jsme těmi nejobořejšími a nejhoršími lidmi na světě. Tak se řadíme do skupiny lidí, o kterých bible říká: „... měří se podle sebe a srovnávají se sebou.“ Písmo ještě dodává, že takoví lidé „ztrácejí soudnost“ (viz 2 Kor 10,12).

To jsou hlavní skryté příčiny komplexu méněcennosti, pocitu, že za nic nestojíš a k ničemu nejsem. Ale jaké řešení nabízí bible? Mnohokrát jsem už četl „zaručená“ řešení různých psychologů a věšiláků, „lékařů duše“. Většinou nám radí, abychom sami sebe přesvědčili, jak jsme krásní a chytrí, abychom sepsali všechny své dobré věci a silně stranky a pak abychom si je stále opakovali, až přesvědčíme celý svět, že nejsme tak úplně k ničemu. Bible nám radí jiné cesty, jak dojít k realistickému, správnému poznání a přijetí vlastní hodnoty. Bůh má jiné prostředky k léčení „nemoci lidské duše“.

1. Jsi jedinečné Boží stvoření. Bůh nedělá kopie, nevytváří bytosti na běžícím pásu. Nikdo na světě není přesně takový jako ty, nikdy ani nebude. Bůh tě stvořil jako originál. Pročti si Žalm 139, 13-16. Stvořil tě s určitým záměrem. Má pro tvůj život plán, přeje si, abys využil svou jedinečnou

osobnost, temperament, možnosti, schopnosti a vlohy.

2. Bůh tě dokonale zná, a přesto tě přijímá. Kdosi prohlásil: „Umění je poznat lidi a nepohrdat jimi.“ Oslňující záře mnohých „hvězd“, které obdivujeme a se kterými se srovnáváme, by výrazně pobledla, kdybychom se seznámili s nimi a jejich soukromím důkladněji.

Bůh o tobě ví všechno — tajné myšlenky, sny — všechno. Zná tvé dobré stránky i ty špatné — dokonce je zná lépe než ty sám. Přečti si Žalm 139, 1-4. Bůh tě přesto neodmítá a neláme nad tebou hůl.

Právě naopak: „... projevil nám svou lásku pro zásluhy svého milovaného Syna“ (Ef 1,6). V Ježíši Kristu nás Bůh přijímá. Ty můžeš s sebou pohrdat proto, jaký jsi, co zlého jsi udělal, řekl či promýšlel. Ježíš Kristus ale tebou nikdy nepohrdne, nikdy se k tobě nepostaví zády. Veřejně slíbil: „Kdo ke mně přijde, toho jistě neodmítnu.“ (Jan 6,37).

3. Bůh tě dokonale zná, a přesto tě miluje. My lidé často milujeme jeden druhého pro mnoho nesprávných pohnutek. Máme rádi lidi, kteří nám mohou být prospěšní — mohou naplnit naše potřeby. Zvláště pro opovržený vztah mezi mužem a ženou často platí: „Mám tě rád, protože chceš mít rád sebe.“ Máme rádi hodné a dobré lidi, kteří naši náklonnost opětně. Milujeme lidi pro to, co vykonali, nebo čím by se, podle našeho názoru, mohli stát.

Bůh tě miluje bez podmínek. Nemiluje tě proto, co jsi vykonal nebo co máš, ale protože jsi. Miluje tě, protože tě stvořil a vykoupil.

4. Bůh ti odpustil. Bůh vykonal vše potřebné pro odpuštění tvých hříchů staletí před tím, než ses vůbec narodil. On věděl, že se jednou možná obrátíš proti němu, že jej budeš ignorovat, zapírat a že mu vmeteš do tváře svůj vyčítavý vzdor. Ale on šel přesto na kříž i místo tebe. Miluje tě, i když si jeho lásku vůbec nezasloužíš.

Vědomí viny, výčitky svědomí — to jsou pocity, které důkladně a na dlouho ničí vědomí vlastní hodnoty a správnou úctu k sobě. Pán Ježíš tvé viny už vzal na sebe, na tobě zůstává, abys tomu uvěřil a nechal se vést k pokání.

5. Jsi člověk, který se mění. Často se těžko smířujeme se sebou a bráníme se pocitům méněcennosti, protože si uvědomujeme, jak jsme nedokonalí. Žádost, kterou kdosi napsal svým spolužákům: „Neztrácejte se mnou trpělivost, Bůh se mnou ještě nepřestal pracovat,“ bychom měli adresovat také sobě. Nezapoeme, že „ten, který ve vás toto vynikající dílo započal, přivede je také k dobrému konci ke dni Ježíše Krista“ (Fil 1,6).

Boží slovo ti nabízí jedinečné „zrcadlo“, ve kterém můžeš nejen poznat, jaký skutečně jsi a jak tě vidí Bůh, ale také najít řešení pro úspěšnou cestu vpřed. Najdeš v ní nejen návod, jak to dělat, ale v Kristu najdeš také sílu, abys to dokázal.

Kdyby ti všichni nešťastní lidé, kteří se trápí nad sebou a propadají pocitům bezcennosti a nicoty, věděli, jakou hodnotu mají v Božích očích a jakou pomoc pro ně Bůh připravil... Ale ty to přece víš!

K. NOWAK

„...A VEČEŘI NECH NEPŘÍTELÍ“

Nedávno jsem zaplatil v autoservisu velký účet. Musel jsem si nechat opravit motor svého auta. Technik opravy mi na účet připsal: „Motoru dáváte dvakrát tolik oleje, než kolik potřebuje.“ Domníval jsem se, že když motor olej potřebuje, tak „čím více, tím lépe“. Žel, neměl jsem pravdu a dostal jsem drahou lekci.

Lidské tělo je také v určitém slova smyslu „motor“. Snad by se dalo říci něco jako „chemický motor“, který zužitkovává energii dodávanou v potravě. Všechno je v pořádku, když mu v jídle dodáváme správné látky v potřebném množství. Jestliže mu dodáváme nesprávné pohonné látky, nebo ho nadměrně zatěžujeme tím, že mu dopřáváme neúměrně mnoho dobrého, pak to může také skončit „poškozením motoru“.

Nejlepší spojenec přírody je střídmost. V našem případě to konkrétně znamená střídme jíst a pít. Někteří lidé rádi využívají různé příležitosti, jako oslavy narozenin, svátky apod. k tomu, aby se důkladně přejedli. Přetěžují svůj zažívací systém tak, že to nevydrží a podlehne. Jiní zase jedí tak, jako by každý den měli důvod k oslavě. Přejíždají se denně. Tento nerozumný způsob života bývá skrytou příčinou mnoha nemocí.

MĚJTE SOUCHT SE SVÝM ŽALUDKEM

I žaludek si potřebuje odpočinout. Na mnoho onemocnění je stále nejlepším lékem vynechat jedno nebo dvě jídla a dát tak zažívacím orgánům příležitost si odpočinout. Vysokou teplotu často snížíme tím, že krátkou dobu

nic nejíme. Přirozeně, nemocný člověk nesmí zůstat dlouho bez jídla, protože by velmi zeslábl. Jakmile teplota klesne, musíme mu dát lehkou stravu.

Ovoce je lehce stravitelné. Snadná stravitelnost je dána velmi nízkým obsahem tuků a bílkovin. Pokud ovoce dobře prožvýkáme a promísíme se slinami, jsou ovocné cukry snadno stravitelné. Někteří lidé si ovšem stěžují, že jim ovoce nedělá dobře. Je to pochopitelné, pokud ho důkladně nerozkousou, nebo pokud ho jedí po jídle. V takovém případě se ovoce dostává v žaludku do kyselého prostředí, které je sice nezbytné pro trávení bílkovin, ale nevhodné pro trávení ovoce. Proto je vhodnější jíst ovoce před vlastním jídlem. Mnohým nemocným

OBĚDUEJ JAKO KNÍŽE...

pomohlo, když si po několik dní udělali ovocnou kúru.

Nejíst vůbec nic den nebo dva je prospěšné i pro zdravého člověka, především pro ty, kdo mají sedavé zaměstnání. Snad ani nemusím připomínat, že při takovém postu je nutné pravidelně pít čistou vodu nebo vhodný bylinný čaj. Samozřejmě i dobrá věc se může přehnat. Půst se v některých kruzích stává módou. To však může být nebezpečné. Nemyslím však léčebný půst, který provádíme k nápravě poruch výměny látkové a který má být pod lékařským dohledem.

Občasný půst nám tedy pomáhá. Není to však jediné řešení. Náš žaludek v každém případě potřebuje denně krátkou chvíli k odpočinku. Vzpomínám na své dětství, kdy se naši rodiče domnívali, že nám dětem nestačí vydatné jídlo třikrát denně. Někdy před půlnocí nám maminka nosila něco k snědku, abychom prý vydrželi do rána. A bývalo to vydatné jídlo. Není divu, že jsme těžko usnali, mívali

neklidný spánek a ráno bíle povlečený jazyk. Náš žaludek neměl příležitost si odpočinout. Naštěstí jsme se seznámili s literaturou, která nám ukázala nesprávnost podobných zvyků a začali jsme žít jinak, zdravěji.

Žaludek potřebuje k trávení tři až pět hodin. Proto bychom v žádném případě neměli přijímat další jídlo dříve než po pěti hodinách. Mezi jednotlivými jídly bychom neměli jíst naprosto nic. Dokonce i jablko nebo hrst ořechů naruší trávicí proces a zpomalí zažívání a potrava zůstává v žaludku déle. Jestliže zažívací orgány nutíme stále pracovat „přesčas“ a nedáme jim příležitost si odpočinout, dlouho zdravé nevydrží. Nějakým způsobem vypoví službu.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE SNÍDANĚ

Sokrates prý kdysi prohlásil, že jen barbaři jedí třikrát denně, a měl pravdu. Po pravdě, dvě jídla denně jsou ideálnější řešením než tři. V našich podmínkách to však jen těžko uskutečňujeme. Jsme zvyklí jíst třikrát denně, denní rozvrh času s tím počítá.

Zkušenost nám potvrzuje, že snídane je pro naše tělo nejdůležitějším jídlem dne. Pro zdravou životosprávu skutečně platí staré přísloví: „Snídej sám, o oběd se rozděl s přítelem a večer dej nepříteli!“ nebo jak to říkají jinde: „Snídej jako král, obědvej jako kníže, ale večer jako žebrák.“ Žel, že mnozí z nás máme sklon to dělat přesně obráceně. Na snídani nemíváme čas. Někdy snídáme jen ve chvatu, jindy vůbec. Vynahradíme si to večer. A právě večer bychom se měli vzdát.

SNÍDEJ JAKO KRÁL ...

...ALE VEČEŘ JAKO ŽEBRAK

Zajímavý termín pro snídani mají Angličané. Slovo „breakfast“ (čti brekfest) se etymologicky skládá ze dvou částí: ze slovesa „přerušit“ nebo „ukončit“ (break) a z podstatného jména „půst“ (fast). Snídaně by opravdu měla být ukončením krátkého postu, který trval 10, 12 nebo 14 hodin. Proto je snídaně nejdůležitějším jídlem dne. Jestliže však jdeme do práce bez jídla anebo zhltneme na rychlo kousek chleba s marmeládou a vypijeme hrníček kávy, pak jsme hned začátek dne postavili na špatný základ. Během dopoledne ztratíme poslední zbytky energie, se kterou jsme ráno vstali. Přichází únava, začínáme být neklidní a podráždění. Snad by se dalo říci, že mnoho mezilidských problémů na pracovišti má svůj původ ve zlovyku mnoha pracujících začínat den bez řádné snídaně.

Pravidelná a vydatná snídaně je

nejlepším předpokladem pro úspěšný den. Třetinu až polovinu nejdůležitějších výživných látek, které tělo potřebuje pro nastávající den, bychom měli získat už ráno, tedy ve snídani. Tak dodáme tělu potřebné množství „pohonných hmot“, které nám umožní splnit všechny úkoly dne.

„Ale když já nemám ráno vůbec chuť k jídlu,“ říkají mnozí. Vůbec se tomu nedivím. V našich zemích, kde je jídla nadbytek, se stalo zvykem, že po vydatné a nadměrné večeři většina lidí zasedne k televizi, sleduje program a přitom mlsá nějaké sladkosti nebo si dává něco jiného „na zub“. A zde je příčina celého problému. Vynechte jednou nebo po několik dnů večeři a uvidíte, jak vám bude ráno chutnat. Snad to bude trvat týden nebo i déle, než si na to zvyknete, ale nevzdávejte se. Celoživotní zlovyk si neodvyknete ze dne na den.

Mluvíme-li o střídmosti, nemusíme to brát hned tragicky a myslet si, že musíme žít jako Mahatmá Gándhi v Indii a vypadat jako utečenec z tábora smrti. Naopak, představte si zdravého, zdatného a vyváženého člověka, který našel tajemství úspěchu — stravu, která přesně odpovídá jeho potřebám. Jíst střídavě, to znamená přijímat potřebné a úměrné množství jídla v pravidelnou dobu. Odměnou vám bude duševní a mravní síla, větší chápavost a schopnost se rychle rozhodovat.

Zkuste tento způsob životosprávy a vydržte alespoň dva nebo tři měsíce. A pak sami zvažte, co je lepší. Lidé, kteří věří, že i jejich tělo patří Bohu, už před tisíciletími znali zásadu: „Ať tedy jíte, pijete nebo cokoli jiného děláte, všechno to dělejte tak, aby to sloužilo k Boží oslavě.“ (1 Kor 10,31).

MUDr. J. F.

KVĚTINY PRO PÁNA JEŽÍŠE

Jí maminka pomohla vybrat krásné rozkvetlé květy a Barunka se rozhodla, že půjde na trh a prodá je, jako to dělá tatínek.

Když vyšla na ulici, uslyšela, jak u sousedů na schodech hrozně pláče malá Lucie: „Nebreč, Lucko, já ti dám pěknou kytičku. Chceš červenou, nebo bílou? Přičichni, jak krásně voní.“ Lucie přestala plakat, přiběhla k brance a vzala si jednu květinu, přivoněla a usmála se, i když měla v očích ještě slzy.

Barunka spěchala k trhu. Ale o několik domů dál potkala pana Procházku. Zrovna nastupoval do auta a chystal se odejet. Barunka si vzpomněla: „Paní Procházková je v nemocnici, už tam leží dlouho a pan Procházka jí chodí často navštěvovat. Pán Ježíš by s tím určitě souhlasil, kdybych poslala paní Procházkové do nemocnice kytičku.“ Rozhodla se. Pan Procházka se usmíval: „Ta bude mít radost, až uvidí tak krásné květiny. A ještě větší radost bude mít, až řeknu, že jsou od tebe, Barunko.“

Barunka znovu vyrazila směrem k trhu. U šedivého domu uviděla starou paní, jak zametá schody a chodník. Usmívala se a vypadalo to, že má radost. Barunce připomínala tak trochu babičku.

„Dobré ráno, paní Svobodová.“

„Barunko, dnes je pro mne opravdu dobré ráno,“ odpověděla s úsměvem stará paní. „Dnes mě přijede navštívit můj syn z Košic. Už jsem ho dlouho neviděla.“

„Paní Svobodová, chtěla byste tyto květiny do vázy na stůl?“

„To víš, že by se mi moc líbily, ale já nemám peníze, abych ti je mohla zaplatit.“

Barunka polkla naprázdno. „To nevádí, já vám je dám, ať to máte doma hezké, až přijde váš syn.“

Obrátila se a šla domů, bez květín. Najednou jí to však přišlo nějak líto. Potichu se začala modlit. „Pane Ježíši, je mi to líto, ale já jsem tvé květiny rozdala. Nezbyla mi žádná do sboru, nemám ani peníze na dar modlitebního týdne.“ Měla docela slzy v očích. Jak tak šla zamyšlená a přes slzy ani neviděla, málem narazila do paní Bártové. „Barunko, co to je s tebou, co se ti stalo?“

„Pěstovala jsem květiny pro Pána Ježíše, ale teď jsem jednu květinu dala malé Lucii, která plakala. Pak jsem poslala kytičku paní Procházkové do nemocnice a zbytek jsem dala paní Svobodové, které dnes přijede syn. A pro Pána Ježíše mi nezůstala žádná.“

Ten pán, co stál za paní Bártovou a všechno slyšel, se zeptal: „Tys je dala paní Svobodové?“ „Ano, protože neměla co dát do vázy.“ „No, ale v tom případě jsi kytici prodala za třicet korun. Já jsem syn paní Svobodové a chtěl jsem jí dnes koupit velkou kytici, ale v květinářství mají zavřeno.“

Barunka vzala peníze, poděkovala tomu pánovi a utíkala domů. Doma tatínkovi vyprávěla všechno, co se jí přihodilo.

„Barunko, i kdybys nedostala žádně peníze, pak jsi stejně ty květiny použila pro Pána Ježíše. Když uděláme něco dobrého lidem, je to tak, jako kdybychom to udělali samotnému Pánu Ježíši. On to dokonce potvrdil slovy: „Cokoli jste učinili jednomu z mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“

K. N.

Barunka poskakovala radostí. Dnes ráno jí maminka pomáhala řezat první květiny z vlastního záhonku. Ale já jsem zapomněl něco důležitého, děti, říci.

Barunčin tatínek byl totiž zahrádník. Pěstoval květiny na velkých záhonech a ve skleníku. Květiny potom prodával na trhu. Barunka ho jednou požádala, aby jí nechal kousek záhonku, že bude také pěstovat květiny — a budou to květiny pro Pána Ježíše. Buď je zaneše jako kytici do sboru, nebo je prodá a bude mít peníze na dar modlitebního týdne — každopádně to budou květiny pro Pána Ježíše.

A tak celé prázdniny okopávala, zalévala a plela svůj záhonek. Dnes ráno

MILAN HLOUCH

JAKOUBEK ZE STŘÍBRA

Jakoubek ze Stříbra patří beze sporu mezi nejvýznamnější osobnosti české reformace. Nejprve působil jako Husův přítel a spolubojovník a po Husově smrti jako jeho pokračovatel a na dlouhý čas vůdce husitského hnutí.

Životní příběh „druhého zakladatele husitství“, Mistra Jakoubka ze Stříbra, začíná v malé jihočeské vesničce zvané Vítkov. Zřejmě díky špitálnímu řádu křižovníků, sídlícímu v nedalekém královském městě Stříbře, se Jakoubek stal studentem na pražské univerzitě. Tam, podobně jako jeho spolužák Jan z Husince, dosáhl nejprve hodnosti bakaláře a později (r. 1397) titul Mistra. Po dvou letech tam zahájil vlastní přednášky a od té chvíle jej už stále vidíme v různých důležitých funkcích a bojích, do kterých byl v letech nastupující revoluce stržen.

Už roku 1402 byl Jakoubek vysvěcen na kněze, ale vlastní kazatelnu neměl. V tom byl jeho přítel Hus, který se už roku 1402 stal kazatelem v Betlémské kapli, šťastnější. Rád proto využíval kazatelských příležitostí na univerzitních shromážděních. Jakoubkova kázání z let 1403-1407 nevynikají zvláštními reformačními důrazy a pohybují se v mezích zvýšené kněžské horlivosti. A přece už z nich jasně vysvítají základní rysy Jakoubkovy osobnosti: pokora, skromnost a tiché následování Krista. Slyšíme v nich i náznaky témat, která v dalších letech do široka rozvine: požadavek chudoby, výzva k úplnému oddání Písmu, odpor k pokrytectví a k světské moudrosti.

Teprve v událostech, které se rozvířily okolo Husa a v bojích o obhájení Viklefa, Jakoubek rychle dozrává v tvrdého a neohroženého bojovníka. Ani teď, samozřejmě, neodkládá spisy svých učitelů, ale zůstávají mu i nadále nevyčerpatelným zdrojem rad, podnětů i hotových formulací. Ovšem zbraně, které mu nejlépe vyhovují pro konkrétní boj, teď už napořád bude nacházet ve zbrojnici apokalyptických pojmů a představ.

Již v kázání proneseném 22. července 1411 prohlašuje, že „smilné a zženštilé duchovenstvo je apokalyptickou nevěstkou sedící na šelmě“. Tělesné duchovenstvo je duchovní Jezábel a ohavností spuštění na místě svatém. Král Václav a páni jsou onou apokalyptickou šelmou. — Vidíme, že apokalyptické obrazy zde nejsou jen ně-

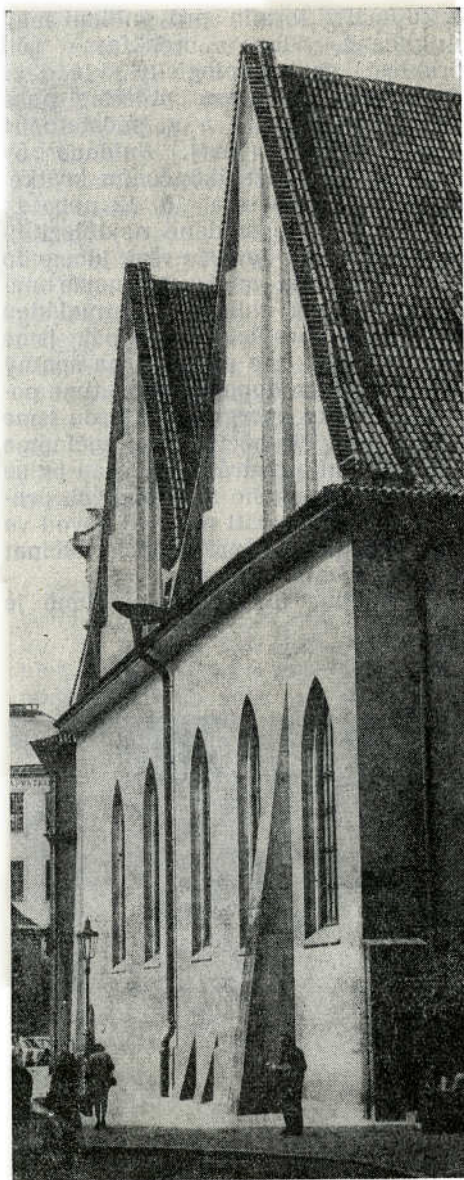
jakou hříčkou, ale že Jakoubek je aktualizuje a ztělesňuje. Mnohé z nich aplikuje na zesvětštělé kněžstvo a právem můžeme očekávat, že se nezastaví ani před definicí Antikrista.

Čtenář, který sleduje náš seriál „BOJOVNÍCI PRAVDY“ od začátku, si jistě vzpomene, že už Milíč z Kroměříže hnán sžíravou touhou odhalit, kdo je Antikrist, na čas označil tímto titulem samého císaře. A Matěj z Janova šel ještě dál: ve svém traktátu „O ANTIKRISTOVI“ prohlásil a rozvedl tezi, že Antikrist je papež. Jakoubek byl Janovou formulací přímo oslněn. Už roku 1410 při obraně Viklefa mluví bez obalu o Antikristu a odvážně vyzývá k boji proti němu a o dva roky později se odvážil k tak smělému činu, jaký mohli stěží očekávat jeho nejbližší přátelé: veřejně označil papeže za Antikrista.

Roku 1412 se nad betlémským kazatelem Mistrem Janem Husem strhla bouře, která neutichla dřív, dokud neuhaslý plameny kostnické hranice. Husovo místo však nezůstalo prázdné ani potom, co musel opustit kazatelnu a odejít do vyhnanství. Je to právě Jakoubek ze Stříbra, kdo se ujímá vedení pražských reformačních proudů. Jako organizátor, spisovatel a zvláště kazatel na betlémské kazatelně, Husem uprázdňené, nemůže mlčet k zásadním otázkám, které zaujaly pozornost českého lidu v následujících letech.

Po Husově smrti přišla opět doba jistého uvolnění, které Jakoubek plně využívá k horlivé činnosti. Pokračuje v bojích o kalich, dochází k uskutečnění některých ideálů Matěje z Janova, jako byl boj proti nevěstincům, proti obrazům a ostatkům. Není však nucen vést zápas jenom s oficiální římskou církví, ale bojuje i na opačné straně — s těmi, kteří odmítali vše, co nemělo opodstatnění v Písmu, (jako např. učení o očištění).

V roce 1419 je husitství vehnáno do války a v této těžké situaci je Jakoubek postaven do nové odpovědnosti jako vůdce. Zůstává pevný i tehdy, když mnoho univerzitních mistrů zklamalo a od kalicha se odvrátilo. A je to právě on, kdo staví revoluci na jasný a pevný základ a vytváří program čtyř pražských artikulů. Velký a nesmírně těžký úkol Jakoubka čekal hned na začátku dvacátých let a provázelo ho až do konce jeho života — nevděčná úloha prostředníka mezi levým, radikálním proudem táborů na jedné stra-

ně a reakčními proudy pražanů na straně druhé. V mnoha případech zasáhl jako smírce a tak odvrátil jistý rozpad husitské revoluce.

Je samozřejmé, že neúnavná Jakoubkova činnost si vyžádala mnohá teologická pojednání i příležitostné projevy, které vyšly z jeho pera. Mezi dochovanými spisy nacházíme rozsáhlé dílo s názvem „PŘEVELMI UŽITEČNÝ VÝKLAD NA ZJEVENÍ SVATÉHO JANA“. Je to v podstatě sbírka kázání na každý den církevního roku, která vznikla na začátku 20. let patnáctého století. Není náhodou, že Jakoubek si vybral za základ svých kázání právě knihu Zjevení, spis, který byl napsán za podobných okolností, jaké nastaly v souvislosti s vrcholící husitskou revolucí. Jakoubek nepovažuje Zjevení za zahalenou nebo tajemnou knihu, ale nachází v ní zvěst aktuální pro jeho dobu. „A tato vidění jsou převelmi užitečná a potřebná,“ zdůrazňuje na začátku. Knihu Zjevení Jana chápe jako knihu prorockou, ve které Pán svým věrným ukázal celé dějiny křesťanské církve až do Kristova příchodu, a tak je připravil na „zármutky a

úzkosti“, které je čekají. Postavme se na chvíli do zástupu pozorných Jakoubkových posluchačů a zaposlouchejme se do jeho kázání, jak se nám dochovalo. Jakoubek právě dospěl k výkladu třetí kapitoly Zjevení Jana.

POSELSTVÍ LAODICENSKÉMU SBORU

„A andělu sboru laodického napiš: Toto praví Amen...“ Toto jest poslední epštola prvního vidění svatého Jana. Šestá a sedmá se týkají posledních časů. Co Duch oznamuje sborům? Nejprve chválil lidskou pokoru. Zde v posledním listu pojednává o zlých a vlažných pokrytcích, protože v posledních časech budou lidé nábožensky vlažní.

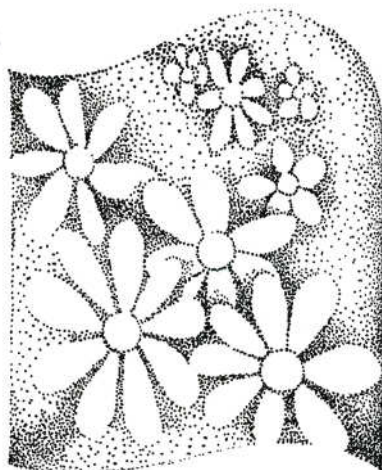
Těmto vlažným lidem, kteří sami sebe neznají, oznamuje, kdo jim píše: „Toto praví Amen“. Kristus se teď jmenuje Amen, totiž Pravda. Někdy to také znamená, jako by řekl Zajisté.

Zde se Kristus nazývá Pravdou. Nebo dí: „Já jsem ta cesta, pravda i život“. A jsem „svědek věrný“ vašich skutků, myšlení, žádostí i úmyslů. A Kristus dále pokračuje, „že jsi vlažný“. Vlažnost zamítá a odsuzuje. Když na nás působí Pán světa, působí svým Duchem, chce, aby mohl přes nás působit mocně, silně a moudře, horlivě, spěšně, účinně. Takové skutky slouží k Boží chvále. Proto přišel na svět, aby v nás působil svou dobrotou a moudrostí. A tak chce, abychom mu byli povinni a abychom se mu neprotivili. Srdce, které se Bohu protiví, Pán zamítá a přijímá jiné. Ty, kdo jsou leniví a nepovinni jeho vůli, má Pán v ošklivosti jako vlažný pokrm, který není ani studený ani teplý. Takový pokrm je i lačnému ošklivý. Tak jako mistr nařiká nad nedbalým a neukázněným učedníkem a propouští ho, tak i Pán, výborný mistr, když snažně učí a napomíná a my se mu nechceme

odevzdat, pak nás nakonec zamítne.

Vlažnost vody je střed mezi největší horkostí a největší studeností. A jsou křesťané, kteří chtějí být středem mezi Kristem a ďáblem, mezi světem a duchovním životem. Chtějí ve světě milovat slávu a čest, a přitom také Kristovu pravdu a přijímat jeho svatou krev. Lidé, kteří Kristu dávají první místo, jeho nejvíce milují, ve všem se mu poddávají a mají velikou bázeň k Bohu, takové Kristus přijímá. Ale jestliže někdo dává první místo světu a ďáblu a neřídí se zásadou „Nejprve hledejte království božího“, a jestliže o Kristu sice mluví, ale dává ho až na druhé místo ve svém životě, takový člověk je vlažný.

Tolik z Jakoubkova projevu. Kázání o laodickém sboru a jeho náboženské vlažnosti je jistě zajímavé, zvláště když si uvědomíme, že bylo proneseno po roce 1420. Není to téma aktuální i dnes?

Z KNIHY PŘÍRODY

O čem nám vyprávějí hvězdy

Známý arménský hvězdář Ambarcumyan dostal otázku, k čemu je vlastně užitečná astronomie. „Člověk potřebuje občas pozvednout hlavu od země vzhůru,“ zněla odpověď. Tento pohled vzhůru vyvolává však řadu otázek. Mému chlapci byli asi čtyři roky, když jsme jednou vyšli večer před dům. Najednou nás překvapil jeho křik: „Co to tam nahoře je za ďubky a kdo to tam dal?“ Tento dětský údiv a touha po poznání vedla člověka, aby se zabýval těmi zářícími body nad svou hlavou.

Zdánlivě se nad námi rozprostírá velebné ticho. My na zemi usílujeme, pracujeme, radujeme se nebo trpíme a hvězdy mlčí — tak se nám to jeví. Proto nás překvapuje výrok Žalmu 19,2: „Nebesa vypravují...“ Ty mlčíci, studeně se třpytící body v temnotě noci, že něco hovoří? Ano, je tomu tak. Hle, o čem nám vyprávějí hvězdy.

Tou první zvěstí, kterou člověk pochopil z řeči hvězd, byla zvěst o harmonii kosmu, o přesném pohybu nebeských těles. Promlouvaly a stále k nám mluví o zákonu nebeské mecha-

ny, a tím vedou člověka k hledání Zákonaodárce. K přesvědčení, že za pohybem vesmíru musí stát nějaký kormidelník, nějaký „první hybatel“, dospěl již Aristoteles.

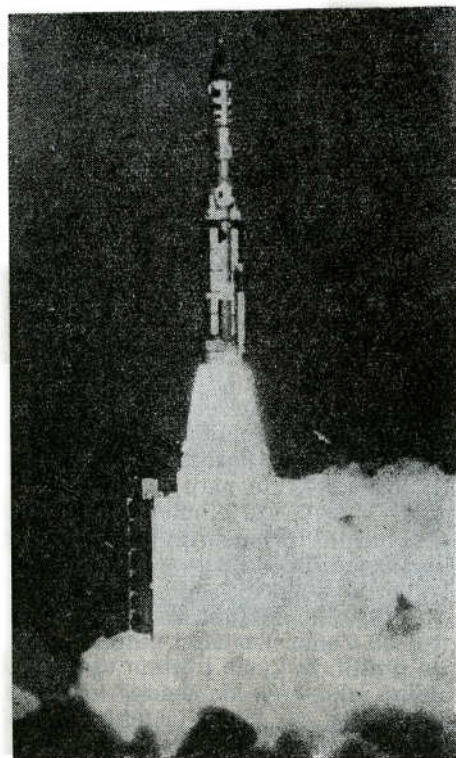
Hvězdy také hovoří o složitosti pravdy. Usvědčují náš zrak i naše smysly vůbec z omylnosti. Dokazují nám, že ten, kdo by se chtěl držet jen svědectví svých smyslů a pocitů, nikdy nedosáhne pravdy a zůstane navždy v zajetí omylu. Hle, celá tisíciletí se lidé dívali na Slunce a byli přesvědčeni, že se pohybuje po obloze, kolem naší Země. Dokonce hvězdy se pohybují kolem Země, jsme prostě středem vesmíru. Kolikrát jsme slyšeli: „Co nevidím, v to neuvěřím.“ Že my se pohybujeme kolem Slunce? Nesmysl, vždyť necítíme žádnou známku pohybu naší Země. Dnes ovšem každý školák ví, že ne Slunce se pohybuje, ale my se řítíme prostorem kolem Slunce ohromnou rychlostí 30 km/sec, to je asi 100 000 km/hod. A trvá nám to jeden celý rok, abychom uzavřeli ten gigantický kruh kolem Slunce.

Toto vše „nevidíme“, ale „víme to“

na základě pozorování celé řady astronomů, na jejichž začátku stál Galileo, Koperník a Kepler. „Údělem člověka je hledat pravdu.“ To bylo životní heslo Koperníka. Hvězdy nám hovoří o tom, že pravda neleží na ulici, že ji nespatří a nepozná povrchní pozorovatel, ale jen ti, kteří jsou naplněni zvláštní „láskou k pravdě“.

Hvězdy nám hovoří o naší nicotě. Jak napsal Pascal: „Proti atomu jsme vším, proti vesmíru ničím.“ Naši ztracenost v hlubinách vesmíru si uvědomíme teprve, když si vzdálenosti ve vesmíru převedeme do nám srozumitelnějších měřítek.

Představme si Zemi zmenšenou na velikost zrnka máku, asi 1 mm. Měsíc by obíhal jako malý prášek ve vzdále-

nosti 3 cm. Tato dvě zrníčka by se pohybovala kolem Slunce velikého jako pomeranč ve vzdálenosti 12 m a to spolu s několika dalšími zrníčky a třešničkami. Poslední z nich — Pluto — by byl vzdálený od „pomeranče“ — Slunce — půl kilometru. Uvědomujeme si tu prázdnotu? Na ploše jednoho kilometru několik zrněk máku a třešní, uprostřed pomeranč.

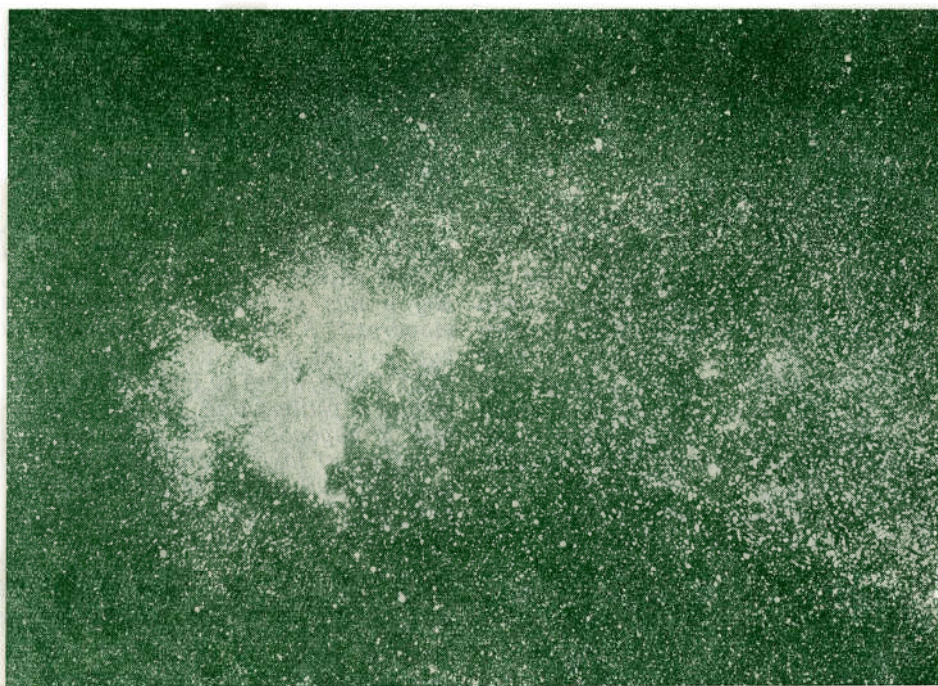
Uvažujme dál. Nejbližší další slunce — hvězda Alfa Centauri, by byla v tomto měřítku vzdálena 3000 km. Celá naše galaxie — Mléčná dráha by v tomto měřítku sahala daleko za vzdálenost Měsíce od Země, tedy přes 300 000 km. Nu a v tomto prostoru si představme opět tu Zemi jako zrnko máku. A na tom zrnku máku hledejme člověka, který o sobě prohlašuje, že ve vesmíru není nic dokonalejšího než jeho mozek.

V posledních letech slyšíme často výraz „dobývání vesmíru“. Názorný časový model nám pomůže lépe pochopit, jak na tom s tím „dobýváním vesmíru“ ve skutečnosti jsme.

Kosmická loď Apollo 11, která dosáhla v roce 1969 Měsíce, letěla tuto dráhu rychlostí 11 km/sec a trvalo jí to 102 hod. Představme si, že bychom však letěli kosmickým korábem rychlostí 100 000 km/s, čili třetinou rychlosti světla. Pak bychom byli na Měsíci za 3,5 min., za 86 min. bychom byli u Slunce. Za 7 hodin bychom opustili naši sluneční soustavu. Po 13 letech by se před námi vynořila ta nejbližší dvojhvězda Alfa Centauri. Mléčnou dráhou — naší galaxií — bychom letěli 100 000 roků. Pak by se před námi rozevřelo prázdno. Tam vpředu by nás čekala nejbližší další galaxie — Mlhovina Andromedy. Abychom jí dosáhli, museli bychom letět pro nás dnes fantastickou rychlostí 100 000 km/sec. 5 miliónů roků. A to je teprve začátek vesmíru, tam dál jsou další a další milióny metagalaxií a vesmírných ostrovů.

Poselství hvězd naplňuje naše srdce velkou skromností a pokorou. Malému děvčátku, které chodilo s rodiči na bohoslužby, říkala známá paní: „Ale vždyť Bůh není, kosmonauti tam nahoře ve vesmíru byli a žádného Boha tam neviděli.“ „Asi neletěli dost vysoko, paní,“ zněla odpověď.

Dávám slyšet poselství hvězd a zapsal nám ho: „Nebesa vypravují o Boží slávě, a dílo jeho rukou zvěstuje obloha“ (Žalm 19,2). Hvězdy hovoří o moci svého Tvůrce. Mnozí se snažili vysvětlit vznik Země a planet přirozenou cestou, bez Božího působení. Teorii je hodně, ale mají jednu vadu — další objevy vždy odhalí jejich nesprávnost. Příkladem je problém vzniku Měsíce. Teorie na vznik Měsíce byly tři: odštěpná, sesterská a manželská. Odštěpná říkala, že Měsíc se odtrhl od Země. Zastánci sesterské teorie tvrdili, že Země i Měsíc vznikly ze stejné mlhoviny. Manželská teorie zase pravila, že Země přitáhla k sobě Měsíc z prostoru. Tato teorie padla

první, jelikož se poznalo, že hmota Země nemá tak velkou přitažlivost, aby to dokázala. Předšlé teorie se zhroutily po letech kosmonautů na Měsíc, při kterých bylo zkoumáno složení měsíční horniny. To ukázalo, že geologické složení Měsíce je úplně jiné než složení naší Země. A tak s pochoopením čteme slova astronoma K. Weanera, která vyslovil po všech těch letech na Měsíc, které stály miliardy

dolarů. „Vznik Měsíce je stále záhadou, která nepřestává znepokojoval lidskou mysl.“

Až vyjdeme některou jasnou noc před dům, zvedněme hlavu vzhůru a naslouchejme řeči hvězd. Tam nahoře vyvěsil Bůh „hvězdný prapor“, aby oznámil, že je na svém místě. Hvězdné nebe manifestuje, že Bůh je Pán vesmíru i dějin. Chce být Pánem i tvého života.

L. ŠVIHÁLEK

„Pojďte ke Kristu jako ke kameni živému, jenž od lidí byl zavržen, ale před Bohem je nypcletý a vzácný“ (1 Petr 2,4)

Před našimi okny, uprostřed na chodníku, ležel jednoho rána velký kámen. Nebyl to nějaký kamínek, ale pořádný balvan, který tam přivalili asi z rozvernosti nějakí mládenci. Jeden ani dva lidé by s ním nepohnuli.

Reakce kolemjdoucích byla různá. Většina lidí si kamene zvlášť nevšímal a šla kolem něho bez zájmu. Co je jim po nějakém kamenu? Pak šel po chodníku student. Tomu byl kámen pro legraci. Rozběhl se a přeskočil ho. Potom šel kolem můj soused. Viděl mne a říká: „Kdo si to udělal takový nemístný žert?“ Hněvivě kopl do kamene. Samozřejmě, kámen se ani nepohnul, a soused šel dál. Pak ještě přišlo malé děvčátko se školní brašnou na zádech. Leklo se, když uvidělo kámen. Marně se snažilo tu překážku na chodníku odvalit, mělo slabé ručičky. Nakonec si dívka sedla na kámen a začala plakat. „Proč pláčeš?“ ptám se jí. „Někdo by se mohl o kámen zranit,“ zněla odpověď.

Po třech dnech byl kámen koneč-

ně pryč. Přišli čtyři silní hoši a společnými silami odvalili kámen na hřiště, aby si z něho postavili hrad.

Kristus je v bibli přirovnáván ke kameni. Jdeš kolem něj také lhostejně, bez povšimnutí a bez zájmu? Nebo je ti pro smích, jako tomu studentu, chtěl bys náboženskou otázku nejraději přeskocit, aby ses s ním nemusel zabývat? Je ti snad Kristus důvodem k hněvu, protože na něj narážíš a zkřížil ti cestu? Snad jsi měl věřící rodiče, kteří ti o Kristu vyprávěli, ale ty ses vymkl jejich vlivu. Teď se hněváš, když narazíš na jeho přítomnost. Ale přesto cítíš, že by ses měl přece jen nějak rozhodnout. Nebo patříš k těm lidem, kteří se o velkých církevních svátcích rozcitlivějí, dokonce si zapláčou o vánocích nad děťátkem v jesličkách nebo o velikonočních nad Ukřižovaným? Ale po svátcích zase zapomenou. Ježíš Kristus se jim nestal pro život „základním úhelným kamenem“, trvalým činitelem v jejich životě.

K tomuto kameni musíme zaujmout nějaké určité a jasné stanovisko. V Písmu čteme o symbolickém proctví, že se přibližuje doba, kdy tento kámen přijde z nebe, stane se velikou horou, naplní celou zemi a bude zde na věky.

K. Šp.

250 LET MISIJNÍ ČINNOSTI MORAVANŮ

Letos uplyne už čtvrt tisíciletí od zahájení bezpříkladné a obdivuhodné misijní činnosti našich předků — bratří Moravanů. Zahájili svou misijní činnost v srpnu roku 1732, tedy před 250 lety. Bylo to deset let po jejich příchodu do Ochranova — Herrnhutu u Žitavy, kam se uchýlili jako exulanti po nešťastné bitvě na Bílé hoře. Mezi tím už obnovili svou Jednotu bratrskou. Hlásili se k evangeliu Ježíše Krista a k dědictví Jana Amose Komenského. Slova Pána Ježíše, že každý jeho následovník má být také jeho svědkem, brali vážně. Slovo Boží: „... a budete mi svědkové až do posledních končin země“ padlo na úrodnou půdu jejich srdce.

Oceňujeme jejich odvahu víry, když odcházeli bez hmotných záruk, bez prostředků, bez zkušeností a znalostí do neznámých zemí, do neznámých poměrů, k neznámým lidem. A to ještě k takovým lidem, kteří tenkrát často za lidi ani nebyli považováni. Ale šli, protože věřili, že je to vůle jejich Spasitele. Věděli o ceně člověka, ať je jakékoli rasy, protože Boží Syn se obětoval pro spásu každého člověka bez výjimky.

Podle šetření G. A. Řičana jich tehdy v Ochranově žilo asi 550, z toho více než polovina pocházela z moravského Suchdola. Byli silní ve víře, 56 z nich prošlo různými moravskými žaláři tehdejší inkvizice. Z Ochranova jich odešlo 200 šířit Kristovo evangelium.

První odcestovali dva Moravané, první evangelističtí misionáři. Po čtyřměsíčním strastiplném cestování přistáli v karibské oblasti na ostrově sv. Tomáše, aby mezi tamními černými otroky šířili zvěst spásy — evangelium. Hned v dalším roce odešli do Grónska tři Moravané šířit křesťanskou naději.

Pravá vlna misijní činnosti začíná rokem 1734, kdy Moravané cestují k Laponcům, o rok později k severoamerickým Indiánům, pak do jihoamerického Surinamu, v roce 1736 do jižní Afriky, postupně mezi severské Něnce, na Cejlon — dnešní Srí Lanku — a k sibiřským Kalmykům. Cesty se rozrůstaly a práce

přibývalo. Byly spjaty s ohromnými překážkami zejména v zemích, kde řádily cizokrajné choroby, zvláště malárie a žlutá zimnice. Tyto choroby nelítostně kosily Moravany jak na guinejském pobřeží, tak také v karibské oblasti. Většinou zemřeli na malárii nebo žlutou zimnici už v prvním roce pobytu v tropické zemi. Během prvního sta let misijní činnosti Moravané nedostávali žádné finanční prostředky a museli se tedy sami starat o svou obživu.

Misijemi věřící dokazovali, že všichni lidé bez ohledu na rasu či národnost jsou si rovni a jsou navzájem bratřími a sestrami, dětmi jediného nebeského Otce.

PŘED 1660 LETY BYL VYDÁN PRVNÍ NEDĚLNÍ ZÁKON

Loňského roku jsme si připomněli že dne 7. března 321 po Kr. vydal římský císař Konstantin první nedělní zákon. Z hlediska církevně historického je to velmi významné jubileum. Císař tehdy nařídil, aby první den týdne zasvěcený „ctihodnému Slunci“ se stal dnem klidu. Výnos měl následující znění: „Všichni soudci i chývatelé měst, jakož i pracovníci všech umění, budou odpočívat ve ctihodný den Slunce. Lidé na venkově mají plnou svobodu rozhodnout se, zda půjdou pracovat, či nikoli, protože se často stává, že právě tento den je vhodný pro práci na polích nebo na vinicích. Jestliže nám nebesa dala tak pěkný den, využijme ho k práci.“

Pán Ježíš a apoštolové neznali žádný jiný den odpočinku než ten, který je jmenován v desateru Božích přikázání, a to je sobota, sedmý den týdne. Nikde v Novém zákoně nečteme, že by svěcení sedmého dne bylo přeloženo na první den týdne, tedy, že by sobotní den odpočinku byl přeložen na neděli.

Prvotní křesťanská církev musela překonávat různé nežádoucí proudy, které byly namířeny proti ní. Napřed to byli Židé, kteří svoje nepřátelství vůči Ježíši přenesli na první křesťany. V některých případech na to křesťané doplatili životem. Po zničení Jeruzaléma v roce 70 ztratili Židé svůj stát a rozptýlili se do celého světa. První křesťané se rozšířili za přibývajících těžkostí a pronásledování také po hranice tehdejšího známého světa.

Od druhého století přicházelo vlnovitě jedno pronásledování za druhým ze strany římských císařů. Měla za cíl zničit křesťanství. Nejdelší a nejsilnější pronásledování prožili křesťané za císaře Diokle-

ciána. Trvalo 10 let (303—313). Za dva roky po začátku pronásledování se Dioklecián musel vzdát císařství. Pokračoval po něm Konstantin (280—337). Po nějaké době vlády pochopil, že proti křesťanům bojuje marně, a proto ukončil pronásledování. Dokonce povýšil křesťanství na státní náboženství. Jeho nedělní zákon ze 7. března 321 je první státní zákon ve prospěch svěcení neděle. Tím byla nastavena výhybka, která napomohla zavedení neděle jako křesťanského dne odpočinku. Konstantinův zákon se prosadil, i když nemá biblický podklad.

NEJVĚTŠÍ SOCHA BUDDHY V EVROPĚ

Největší socha Buddhy v Evropě se vypíná do výše 21 metrů, je z betonu a váží 300 tun. Postavili si ji v údolí Verdonu ve francouzských Alpách „rytíři zlatého lotosu“ ve svém „Ašramu“ (klášteře). Samotná práce jim trvala 2 měsíce.

V klášteře žije na padesát zasvěcených „rytířů“. Dobrovolně dodržují velmi přísný mnišský řád. Vede je „Guru“, který je zasvěcuje do náboženských tradic. Toto náboženské středisko je určitým dokladem „hladu po duchovním chlebě“. Snaží se o syntézu všech náboženství. Mniši se snaží podle svého chápání vybrat a sladit kladné prvky všech náboženských systémů. I když hovoří o Ježíši Kristu jako o učiteli, nepřijímají ho, žel, jako svého Spasitele.

KRÁSA

To je krása!

Když o někom nebo o něčem prohlásíme: „Je krásný“, pak to znamená, že přitahuje obdivující a možná i závistivé pohledy. Je krásný! To znamená, že všechno vedle něj vypadá uboze, na všechno padá stín. Všechno, co není stejně krásné, se stává poněkud podřadnější. Jedná-li se o krásu ženy, pak je všechno ještě vyhraněnější.

Je krásně! Když se nejedná o lidi a věci, ale o počasí, pak se všechno změní. Krásné počasí ovlivní všechno ve svém okolí. Nikdo nepozoruje krásné počasí, ale krásu, kterou vytváří. Sluneční paprsky promění celý kraj, ozáří tvary i barvy. Modrá obloha nabarví na modro i kaluž na silnici. Když je krásné počasí, můžeme to pozorovat na všem, protože zkrásní i ty nejprostší a nejobyčejnější věci.

Krásu Ježíše Krista můžeme přirovnat jen ke kráse počasí. V jeho přítomnosti také všechno zkrásní. Všechno prozáří světlo jeho přítomnosti, všechno naplní jeho radost, moc a pokoj. Jsou dva druhy krásy. Jedna říká: „To jsem já.“ Je to lidská krása a člověk ji má nebo nemá od narození. Ta druhá krása říká: „To jste vy.“ To je ta Boží, tu můžeme získat v každém věku.

K. N.